

postea in resurrectione generali glorificabo eum. In quo surget in gloria
Cassi. Et in illa beatitudine colocabitur: ubi iam locum tribulatio non habet. In illa autem erit eternitas vite et apta deivisio. Unde subiungit. Longitudine dierum implebo eum. Hoc est eternum vivet. Et subdit totius premissi finem. Let oñdam illi salutare meum. In ihm christum: ut eternum iam videat in quem. **Collect.** Quod diu mori credidit. tali corpore circūdamur. non desinit hostis antiqui nobis laqueos peccati pretereunte. tam per cogitationes cordis et desideria carnis. quam per homines tam proximos quam alienos. Nemo ergo fallat se. neque de sui cordis puritate seu bonis opibus confidat. ut putet se nullis temptationibus subiacere periculis. cum prudens ille temptator actionibus insidiis pulset quos plus viderit a peccatis abstinere. Tentatus est dominus ihesus. ut nos doceret dyaboli temptationes superare: et temptatori resistere. Non enim tristes esse debemus si temptati: sed si superati fuerimus. Vide quod dicat apostolus iacobus. Omne gaudium existimate fratres mei cum in temptationibus varias incideritis. scientes quod tribulatio paciam operatur. pacia autem opus perfectum habet. Et quod astaturi erimus ante illud terribile tribunal iudicis: a cuius latere mille cadent decem milia a dextris eius. deleamus de mente nostra cogitationes vanitatis. quas dyabolus nobis inscribit. ut labor noster in

fit inanis coram deo. Meditemur continentiam. sobrietatem. humilitatem atque iusticiam. et eadem mentibus nostris inscribamur. ne cum cadentibus a dextris dei operemur. Nequaquam ergo iaceamus otiosi. ne laqueo venantium capiamur. propterea enim deus tribulationes nobis irruere permittit. ut ad ipsum vigilantius confugiamus et nos efficiat puriores. Ut igitur hic probationes et in futuro clariores esse mereamur. suscipiamus equo animo quicquid illi fieri erit gratum. gratias agentes. qui nos dignatur a laqueis inimici et a verbo aspero liberare: ihesu christo. qui est benedictus in seculum. Amen.

Psalmus xxi.

Bonum est
Titulus psalmi cantici
in die sabbati. **Hug**

In precedenti psalmo egit propheta de victoria temptationum. Sed quia victoria temptationum sequitur requies mentis. Ideo in hoc psalmo et in hoc titulo agitur de requie vel quiete mentis que per sabbatum significatur. In illo sabbato dominus requievit ab omni opere quod patratat in quo iudei etiam cessabant ab omni opere servili per quod etiam interpretatur sabbatum eternitatis in quo ab omni pena et miseria eternaliter quiescet. Est ergo sensus tituli. **Ps** iste per quem notatur spiritualis operatio est cantici per quem notatur exultatio mentis. **Cassi.**

Ipsē em̄ cantat in p̄ qui omne; vitam suam in gratiarum actōne constituit: et hoc in die sabbati.

Hugo in die festo a m̄ q̄ ete mentis p̄ eterna requie obtinēda. Intentio huius psalmi est monere vt hic libenter laboremus pro eternis beneficijs agentes sabbatum mentis

Glo Et quia p̄pter seculū futurū xp̄iani sum⁹. Ideo quocunq; mō habeāt se p̄tūa bona grati sumus. dñm tam in p̄speris q̄ in aduersis laudantes a cū propheta dicentes.

Qonum est cōfiteri dño. **Cassio**

Comitemur at̄ sicut sepe didic⁹ ē duob⁹ modis viz qñ p̄tā nrā dāpnantes. miam dñi iugit̄ postulam⁹. Cōfitemur etiam cū bñficia que ab ipso suscepim⁹. eius semper munerib⁹ applicam⁹. nec merito rum nostrorū esse dicim⁹: qd̄ ip̄si⁹ miseratione

Hugo Et lecti prestatur a; bonū est et honestū ueniens a vtile est

Cassio p̄ p̄ns opib⁹ mādāta dei p̄ agere [nomini tuo] et ad honorez nois tui o [altissime] vt sic psalterium a superioribus sonat: ita opatio nrā ad aures dimitatis ascēdat

Nicola Ministri etiā ecclē iuxta lrām dñt laudare deū in orōne: a psallē supplicii vocē ad honore a gloriā nois ei⁹. ad quā ordinator talis laus. a nō ad lucrum tp̄ ale p̄ncipaliter. licet ip̄si ministri sedario possint inteu

tere viduū suū a veltitū scdm̄ tē tē statū. **D**annūcianduz māne. et tpe p̄speritatis [miam tuā] q̄ quicquid p̄sperū habem⁹ puenit ex dei mīa. a veritate tuā. et iusticiā p̄ noctē. et tpe tribulacōis q̄ quicquid asp̄er nobis contingit ex veritate iusticie diuine p̄cedit.

Cassio Ita fit q̄ in vtroq; tpe iustissime delectam⁹ laudes dom̄no **Hugo** [In] de confiteri. **Hugo** cator do psalterio. et in explecōne decem p̄ceptorū dei. Decalog⁹ enim habet decem cor

Cal Quas si bonoz das. **Cal** actuū qualitate tangam⁹. salutare melos efficiūt: et ad celoz regna p̄ducunt.

Hugo Nec obseruācia mā datorum dei debet eē [in cythara] et in bono ope.

Cassio Ille em̄ cantat cum cythara q̄ sonum reddat ab inferiori: q̄ opa bonaviz elemosinam aut p̄miam p̄ficit sine asp̄itate tristicie. q̄ iuxta aplm̄. Dilatorem datorē diligit d̄. Ratio autē motiua p̄dicte laudacōis subiūgitur. a; dicit **Quia** delectasti me domine i fac

Hugo Notā turā tuā. **Hugo** Nam q̄ duplex ē leticia i creatura dei. vna est q̄ homo letatur in creaturā dei. ifigēdo a ponēdo i ea spē. a illa leticia pessima ē a mortifera. Alia est qua hō delectat̄ i creatura put est opus dei a via quodamō ducēns ad deū. a ista bona ē. de q̄ h loq̄tur

Jero Xp̄ianus em̄ q̄ d̄ ai q̄ vident i creaturis dei. semp

edificatur. Deles enim cogitare a di-
cere. Si sola luna. celus a stelle ser-
uiunt deo: quare ego non seruias.
Respice apem: a respice a formicā.
A pes a formice cogitant hiemē eē
uenturā: a xpianus non cogitat
iudiciū esse futurum. Ille cogitant
fame piditare posse si non labora-
uerint in estate vn deuiāt in hie-
me: et nos nō cogitam⁹. q̄ si non
fecerim⁹ bona opa torquebimur
in iehenna. Hoc totū quare dixi.
n̄ q̄ intelligo factorē: a bñdico deū

Hugo nec solum delectasti
me in leticia mētis:
sed a corporis. vñ addit. a in opi-
bus manū tuarum exultabo.]

Iero Video arborez a cōsidero
quō cortice arbor q̄i tumi-
ta restiat. a q̄i germē vireat: et de-
inde video q̄ q̄i flos cadens vertat
in pomū: a crescat in meum cibū.
Video quō deus in omnib⁹ mibi
laborat. vt nichil in desit p̄pterea
Exultabo in te domine.]

Nico Sicq̄ p̄ gradus creatu-
rarum. anim⁹ hoīs ele-
uatū ad deum cognoscendum et
amandū: v̄cūptū q̄ homines rō-
nes creaturaz nō p̄nt p̄fecte atten-
gere scdm q̄ dicitur ecclē. Cū de-
res difficiles: nec ē q̄ possit eas ex-
plicare sermone. Ideo ammiratōe sb-
dit. Q̄ magnificata sūt opa tua
domi.]

Iero In hoc loco marci-
ne.] **Iero** Non a maniche⁹ eū
p̄nt dicentes. Si omnia de⁹ fecit
a in vtilitate hoīm fecit: quōd neces-
se fuit cimicē a vermē: quī nascit i
carne facere a culicez. Ego tibi bre-

uiter in deo. Vt oñderetur o homo
fragilitas tua hec facta sunt. Quā-
do cogitācō em tuā ponis in celuz:
subito moderis a cimice: et cōtre-
miscis. Parua q̄dem corpa: s̄ ma-
gna rō: singula habent vtilitates
suas. Ego sic miroz dñm in elephā-
te quō in formica: sic illum p̄ dico
in camelo quō et in culice. Gallice
chincelles. theutonice muesie. Vi-
de culicē q̄i punctū cuius dā corpu-
sculi. et tū in corpusculi ip̄o p̄cto
omnia mēbra esse diuisa. Habet
sex pedes. habet duos oculos. hz
os et habet ventrem. habet tuba-
lem vocem. habet a alas. Si cōfide-
raueris mēbra. corpus non inue-
nis: et magnificatur deus q̄i sine
corpore membra sunt omnia.

Nico Itē nullus v̄m q̄ p̄ ratio-
nē inuestigare potuit in
pticulari qualitatōm magnetis q̄
ferrum attrahit. Et idē dicitur q̄
hoc habet a tota specie: quia p̄ri-
etas illa sequitur magnetis speci-
em: sed que sit illa ignoratur.

Collect. Et si domini magni-
ficentia sit magna
circa has creaturas: mltō maior
a inscrutabilior circa humane cre-
ature dispositionem. vnde subdit
Linnis profunde facte sunt cogita-
tiones. **Aug⁹** Reuera fratres
tue.] **Aug⁹** mei nulluz ma-
re tam profunduz est q̄ est ista co-
gitācō dei. vt mali floreat a boni
laborent. Nichil tam profundum
est q̄ est ista cogitatio filij dei la-
borant quia flagellantur vt filij:
mali exultant q̄a dampnātur vt

alieni. De⁹ iudicio suo se ruat omnia. O profundum diuiciaꝝ sapie et scientie dei. **U**t insipiens n̄ cognoscat.

Nico dicitur hie i hie. **Nico** s̄piens. ille. qui nō sapit beneficiū sue creaciōis. Et iste merito tanq̄ in ḡtuis repellit a beneficio d̄i uine illustratiōis vnde subditur. **U**t stult⁹ nō intelliget.

Hugo vnde r̄ ad hie. **Hugo** ch̄o. i. m̄. ij. Animalis homo non p̄cipit ea q̄ sp̄s dei sunt. **S**tilicia em̄ est illi a non p̄t̄ se intelligere. Deinde dicit malos pituros vt alij timeant. **U**nde subditur. **U**z exorti fuerint peccatores. **U**z cū ariserit eis munda prosperitas et ceperint florere. **S**icut fenug. **Q**uod cito arefcit a sicca tur. **U**t appa

Nico Modico tē ruerint. **Nico** p̄e. florentes t̄p̄ ali. prosperitate. **L**om̄s q̄ opan tur iniquitatem. **Q**uos aliqui per mittit prosperari t̄p̄ aliter p̄e aliq̄d bonū ipsoꝝ modici quod nō merentur eternam mercedem: s̄ tantū t̄p̄alem. **I**deo subditur. **U**t intereant in seculum seculi. **U** eterna liter peant p̄pter suas iniquitates.

Cass Non em̄ intereunt vt es se desinat: sed eternalit̄ peccant qui nunq̄ suis afflictioni bus eru

Nicola Quod p̄e untur. **Nicola** dit ex alto dei cōsilio. **I**deo subditur. **T**u autē; altissimus in eternum domine.

Aug⁹ Expectans de sup̄ ex el mitate tua q̄n trāseat t̄p̄s iniquoꝝ. quoz. **Ri** Tu at̄ t̄p̄s breue ē.

mus a potēns es ad eos punien dum. **V**n̄ subdit. **Q**uī ecce inimici tui d̄ne. quī ecce inimici tui.

Cass viz demonū cultores vel quicūq̄ p̄ceptis tuis n̄ obediant. **U**z peribunt. **C**ondepnati in eternum.

Aug⁹ Sicut con iunx adul tera efficit inimica viro suo: sic ani ma adultera amore tēz seculariū non potest n̄ inimica esse deo. **I**lla timet vicum: sed non amat. **I**ta ti met penaz: sed nō delectatur iusti cia. **E**rgo inimici dei om̄es amato res mūdi. de quib⁹ adhuc subdit.

hugo **U**t disp̄gent. **U**z sepa bunt a societate scōꝝ. **L**om̄es qui operantur iniquita tem. **U**z p̄pter hoc non appetenda ē prosperitas maloz: que tam care em̄t. vt a d̄ni cōsorcio suos ama tores faciat alienos. **C**ōsequēter ponit retributio bonoz. q̄ d̄no de uotissima intencōe placuerūt. **V**n̄ dicit p̄ls fidelis. **E**t exaltabit sicut unicornis cornu meū. **I**n h̄o loco unicornis siḡt vnitatem: et cor nu digni.

Cass Peccatoribus tatem. **Cass** em̄ in tartaruz humiliatis. exaltabit. **U**z sublimior p̄pareabit cornu gloria scōꝝ: qui hic in vnitatem eccē deo placuerūt.

hugo **U**t senedus mea. **U**z nouissima mea. **I**n m̄ serico: diavleri. **U**z in vbertate cele stis patrie quā ex mia d̄abit m̄bi d̄ns. **U**z desperit. **U**z despiciet. **L**ocu lus meus. **I**am videns x̄pm̄ in oc currentem. **I**nimicos meos. **D**emo nes. **U**t insurgētib⁹ in me malignā

tibus. **vi**z demombus vt me fre
at. **Laudiet auris mea.** **III^s Mar.**
xxx. Intra in gaudiū domini tui.

Cassi. Sicut peccatores supra
cōpati sunt feno: qd de
lectabili viriditate oritur: s̄ celerri
mo sine sicatur. Sic iustus cōpat
dignissime palme dicens. **Cust?**
vt palma florebit. **Palma** ē aspe
ra inferius in stipite: a dulces fru
ctus habet in sūmitate. Sic iustoz
cōuersatio in hoc mūdo ē duris la
boribus plena: s̄ in sup̄nis p̄ba
pulcher. **Gloria** ubi florebit glo
rima. **Gloria** immōritatis
deinde sequit̄ alia cōpatio q̄ pal
ma est excellentior: cū subdit. **a** si
cut cedrus libani multiplicabit̄.
Cedrus est arbor impucribilis a
altior alijs arborib⁹. maxime in li
bano qui interpretat̄ cādidatio:
ita a iustus erit impucribilis sto
la immōritatis: et candidus.

Hugo Qui multiplicabit̄ s̄
in grā: et in futuro i
glor. **Hugo** Et q̄ nō solū vnus
sed multi sunt qui
florebūt. Ideo p̄aliter subdit pre
missam sapiens cōpatio nē dicit̄.

Cassi. **P**lantati. **h**ite et rabi
domini. **v**m eccā in qua dū plan
tatio dicit̄ predestina cō s̄ḡtur. q̄
nisi q̄s in ea plantatus fuerit: cre
mentum nō habebit felicissimū.
Li atrijs dñi dei n̄i florebit̄. **A**tri
um em̄ dicitur initium māsonis:
dom⁹ est inior. In atrijs ergo flo
rebunt. **v**m ipso initio resurrectio
nis dñam audiet. **V**enite benedicti

patris n̄ci: p̄cipite regnum.

Glo Et q̄ quis quereret. **Nō**
ne iaz florebit subdit. **Nō**
huc multiplicabunt. **I**de bono in
melius p̄ficiēdo. **I**n senectate vberi.

Cassio. Senectus humana
morbis grauissimis
sauciata tendit ad finez. **E**cōtra se
nectus ecce ducit ad vitam perpe
tuum. ad b̄titudinem mirabilem.
ad pulchritudine singularem. vt
lucēt sicut angeli dei q̄ meruerunt
in illa cōgregacōne numerari. **I**n
fine siquidē seculi. scōz numerus
tanq̄ in senectate vberi crescit. a p̄se
cutiombus crebris agitur vt cito
predestinacōz numerus impleat̄.

Abdit q̄. **a** tene patietes erūt.
q̄ pacia cōsumat. **Vn**
Rico. de **Jacobi.** **P**acia op⁹
p̄fectum habet. **Vt** annūcient. **I**n
tranquillitate mentis id qd se q̄.

Hugo. **Q**m rectus dñs de
us n̄r. **v** iust⁹ remu
nerando eos q̄ pro ipso patiūtur.
Let non est iniquitas in eo. **Vt** cō
sentiat iniquitati maloz eaz. non
punit.

Aug⁹. Quō nō ē iniqui
tas in eo. q̄n̄ ille
tanta mala facit. sanus ē. filios h̄z
a plenā domū. habūdāt i gloria.
exaltatus honoribus. de inimicis
vmbicat a omnia mala cōmittit.
Alius innocens sui negocij. nō ra
piens aliena. nō cōtra quē q̄ faci
ens. laborat in vinculis. in mop̄ia
estuat a suspirat. **I**sto trāquill⁹.
obserua sabbatū cordis: de quo ti
tulus hui⁹ p̄s locutus ē. **N**oli sedu
ci felicitate iniquoz: noli attride

re florē sem. Noli atterere ab tps
 beatorū: et in eternū miseros. Nec
 ista beatitudo que mō foris videt.
 vera est. nec in corde bñi sūt qz cor
 quentur mala ofcīa. Tu at patiens
 esto: sperās de pmissis dñi dei tui.
 Deus est eternus q̄ mō patit ma
 lis: expectans illos ad penam: fla
 gellat bonos. erudiens illos ad re
 gnū celoz. Noli turbari si te mō
 flagellat. p̄terea. qz nō tibi s̄uat
 ignem eternum. Et illuz p̄terea bi
 mittit. p̄sperat mō a letari. qz audi
 turus ē. Ite maledicti in igne eter
 num: qui patus est dyabolo a an
 gelis. **Collect** Oremus dñm
 eius. **Collect** vt hui⁹ dōctri
 ne monita eius auxilio vertamus
 in opa: quatin⁹ qui h̄ plantati su
 mus in domo dñi: in futuro florere
 mereamur in atrijs xp̄i. q̄ ē bene
 dictus in secula seculoz. Amen.

Psalm⁹ xcij.

Domin⁹ re
 Titulus Laus canti
 ci ip̄si dauid i die an
 te sabbatū quando
 fundata **Cal.** Cuius sensus ta
 est terra. **Cal.** his est. Iste ps̄ ē
 laus cantici p̄tinentis ad diuinita
 tem: que debetur d̄o christo qui
 vere dicitur dauid a manu fortis
 ac desiderabilis qm̄ solus potest
 prestare que vult. a a suis cultori
 bus vnica affectuone desideratur.

HUGO Et hec laus facta est
 in die ante sabbatū
 a in feria sexta pasceus. i qua pa
 ciendo a moriendo redemit genus
 humanum. qm̄ fundata est fra
 ecclesia que de sanguine corrente
 de latere christi fundata ē. **Intētio**
 psalmiste est hortari nos vt laude
 mus deum q̄ dat nobis victoriam
 temptationū: et sabbatū p̄doris.

Domin⁹ **HUGO** Ihesus xp̄s verus de
 us a verus homo. **Legnavit**
 se regnare innotuit p̄ miraculo
 rū exhibicōez a p̄ suā resurrectōez

NICO In qua accepit p̄tāte: su
 p̄ oēm creaturā p̄pter qd̄
 dicit. **Mat. vltimo.** Data est mihi
 omnis p̄tās in celo a in terra.

HUGO Et nota qz non dicit
 regnabit sedm̄ expe
 ctationem iudeoz in aurea iheru
 salem: sed regnavit dicit. qz ipse
 iam est a ante fuit rex reguz. a do
 minus dominantium. sicut ap̄c̄
 r̄y. dicitur. **Sequitur.**

NICO **Legnavit** idutus est. **In**
 dumentum diuinitatis ē
 humanitas christi sedm̄ qz dicit
 apostolus ad philipp. iij. **Ad simi**
 litudinem hoim̄ factus: a habitu
 inuentus est vt homo. Et hoc idu
 mentum ante passionē fuit passi
 bile. mortale a deturpatum in pas
 sione sedm̄ qz dicitur p̄sa. liij. **Nō**
 est illi sp̄s neqz decor: sed in resur
 rectione fuit gloriosum a sic decora
 tum. **In dutus** est dñs fortitudinē.
 qz istud indumentū factū ē imōrle

et impassibile et p̄c̄xit se. q̄ tan
q̄ fortis p̄c̄ndus ad bellum. in
inferno tentos potens eduxit. a
ad celestia deduxit sc̄dm q̄ d̄i sup̄
ps̄. lxxvii. Ascendens x̄ps̄ in altum
captiuam duxit captiuitatē. **Te**
nim firmavit orbem terre aē.]

Gal reciam in fide. q̄ in euā
gelio dixit. Tu es petrus
et sup̄ hanc petra v̄ sup̄ fidem x̄pi
qui est petra edificabo ecc̄z meā.
et portē inferi nō p̄ualebūt adū
sus eā. Vera salus. mirabile p̄e
comuz. vt terra illa q̄ fiḡt ecc̄z to
to orbe diffusam. nō cōmoneat v̄
laten⁹ q̄uis ipsa frequenti cūssi
one veret. **P**arata ē sedes tua. q̄
sedes ad dexteram patris. [ex tūc.]
v̄ a resurrectione. **V**l p̄ata fiḡt
p̄destinationem p̄ quam patre
sedes.

Nico Lex tunc. v̄ ab ete
x̄pi. no q̄ a creāōne ce
li empirei p̄ata est sedes hominis
x̄pi ibidē sup̄ angelos. [a seculo tu
es.] q̄ dicit ad hebreos. viii. **I**hs̄
x̄ps̄. lxxi. et hodie: ipse a in secula
deinde describit x̄pi regnū impug
natio q̄ fuit p̄mo impugnatū p̄
p̄ncipes sacerdotuz. volentes ipu
gnare x̄pi resurrectionē a ascen
sionē. et regnū eius predicatōez. vt
habet actuū. iiii. **P**ostea p̄ impa
tores rōnos a alios tyrānos qui
v̄biq̄ terrarū voluerūt extirpare
populū x̄pianum vt sic de x̄pi reg
no nō eēt memoria in terra. **E**t hoc
est q̄ cōsequē dicitur. **E**leua
uerūt flumina d̄ne. v̄ potētes hu
ius mūdi q̄ p̄ flumina designant
vt magis patebit infra. **E**leuaue

erunt flumina vocē suā. q̄ fuit im
pletuz q̄ impatores romani a ty
rami vocē publica precipiebant
x̄pianos v̄biq̄ exterrina. eleua
uerūt flumina fluctus suos. v̄ p̄se
cutores suos atroces cōtra x̄pia
nos. **P**er talem p̄bolam loquē
ps̄. viii. **A**dducē d̄ns sup̄ eos aq̄s
fluminis fortes v̄ m̄tos reges as
siriōrum. deinde describitur cristi
regnū confirmatio que facta est p̄
hoc q̄ inter p̄secutiones acutissi
mas tyrannorum maxime creuit
numerus christianorū. vt patet
ex gestis ap̄loz a martirum. **V**n
de dicit. **M**irabiles elatōnes ma
ris. v̄ p̄secutōnes potestatis secu
laris cōtra fidem catholicam mirā
biliter exar.

Grego raliū .ii. mo
serunt. **q̄** cum gentilitas aspiceret morez
suum destrui noue cōuersationis
predicatōe. cum mundi hūi diui
tes viderunt facta paupm christi
anoz cōtraite elationē a d̄nāōni
sue. atq̄ seculi sapiētēs atēderent
sibi impitōz verba aduersari. in
p̄secutōnis p̄tinus tempestate tu
muerunt: et ad p̄secutōnis p̄cellas
se extulerunt. **S**ed has elationes
d̄ns mirabilē miraculoz op̄atio
ne tēperauit. **V**n subdit. **M**irabil
in altis d̄ns. q̄ virtute ex alto san
ctam ecc̄am crescere fecit in p̄secu
tionibus. **N**ā ministros suos v̄
ap̄stolos a alios discipulos p̄
ostendit posse per miracula q̄ po
testates terrene tumuerūt p̄ iraz.

Nicolaus. Propter q̄
miracula

Testimonia tua] i. verba euan-
gelice predicacōis] credibilia scā
sunt nimis] i. valde firmata sunt
scdm qd dicit. **Marcivlamo.** Illi
autē pfecti predicauerūt vbiq; do-
mino coopante a sermonē cōfir-
mante. sequentibus signis.

Collect. Postq̄ docuit eccāz
in psecutionib; au-
gmentataz: oñdit quo ornamento
decoranda est **Hugo** Ldo
dicens.

Hugo mu-
tuam dñe docet sanctitudinē] ut ei;
omnes fideles sint sancti. habētes
castitatē in corpore: et caritatē in spū

Rico] In longitudine dicitur]
q̄ domus dei q̄ est eccā
militans pmanebit in sanctitate
fidei vsq; ad finēz mūdi. Et in eccā
triumphāte nō recipit aliq; nisi
sanctum: scdm q̄ dicitur apoc. xxi.
Non intrabit in ea aliq; inquina-
tum: et durabit in eternum.

Cassi. Audiāt in sapientes hūc
psalmū xp̄i regnuz p̄
nunciante. p̄ quez nobis diuersa
grārum munera collata sunt. per
quē mors occubuit. vita surrexit.
dyabolus vidus est. a homo nosci-
tur esse literatus. Exultant angeli
gloriantē li. et p̄phās. adhuc
hō reddiē ingratus cui singulariē
subuenisse monstrat. Nos igitur
bñficia dñi saluatoris n̄i deuota
cōsideracōe meditantēs humilitēz
ipsius clementiaz dep̄cemur. qua-
tin; nos mūdo corde ac corpore in s̄a
et a ecclesia sua custodiē dignetur
ne pollnatur in nob̄ baptisimī gē-
tia in quo renati sumus ad vitam

Per te ihesu xp̄e saluator mūdi q̄
es bñdictus in secula seculoz. A.

Psalm⁹ xxiij.

Deus vlcio
Titulus psalmi da-
uid quarta
sabbati. **Hu.**

Supra egit p̄pheta de regno cristi.
S; q̄ cōtra ip̄m mlti murmurāt
dicentes. q̄ nō bñ regit munduz
eo q̄ permittit malos p̄sperari a
florē in mūdo bonos at̄ tribulari.

nico tanq̄ nō curet de illis q̄ fi-
unt in seculo. In quoz p̄-
sona dī. Job. xxiij. Circa cardines
celi pambulat: ne q̄ nrā cōsiderat
Ex quo errore sequit q̄ hoīes sine
freno currūt ad vicia nō expectan-
tes aliq; penas vel p̄mia p̄ bonis
vel malis a dīb; suis. Ideo in hoc
ps̄ hunc errorem destruens.

Aug⁹ docet paci etiā habēdā
in laborib; cōtra iniquū
felici **hugo** Cui; tituli sc̄sus
tates talis ē. Ps̄ iste ē
d̄d̄ p̄phete. habitus p̄ hīs q̄ signē
p̄ ea q̄ facta sunt. iij. sabbati. v̄q̄
ta die creaōnis mūdi. q̄ die lumi-
naria celi facta sunt v̄z sol luna a
stelle. q̄ sic sine murmure pagūt
curfū suū. nō curantes que inferi-
us paguntur: sic fideles sine mur-
mure sint in naōne p̄uersa nō cu-
rantes de felicitate malorum.

Aug Vnde ap̄ls docet nos di-
cēs. Oia facite sine mur-
muracōe a disceptacōe vt sitis irre-
p̄hensibiles a imaculati filij dei in

in medio nationis pueri et puere: in medio
quos lucetis sic luminaria in mun-
do verbū vite continentēs. Intencō
p̄phete hortatur nos ad paciētiam
Cassi. Videns at ipse p̄pheta
puerulorum iniquitates in
magnā p̄siluisse licentiā: districtū
dñi iudiciū eis q̄i terribilia fulmi-
na cōminatur dicens.

Deus vltionū et p̄nitionū
L̄b̄ns xp̄s q̄ iudicaturus ē
mundū et vltionib⁹ iustis affligere
veniet ob
HUGO L̄c⁹ vltio
stinatos. **HUGO** num̄ bis
d̄ vltionū in pluāli. q̄ p̄niet ma-
los in corpore et aia libere egit.

Mico q̄ non est subditus ali-
cui legi. et ideo p̄t p̄cere
a pena sc̄dm q̄ sibi placet cui⁹ de-
linquentis: nec facit iniusticiā ali-
cui **Vnde** ap̄ls ad rō. ix. dicit. Cui
vult miserē: et quē vult indurat
et indurari p̄mittit. Cui⁹ iudiciū
p̄pheta deprecando subiūgit **Ex** al-
tare. Iōndendo tuā potētiām. qui
iudicas terrā. Inferendo p̄ccatorib⁹
penā. redde retributionē sup̄ bis.

Cassi. qui in sua malignitate
facione ad dñm miam vident p̄ue-
nire. **His** retributio dabit: q̄n̄ au-
dient dñm dicentē. **Ite** maledicti in
ignē eternū: q̄ patus est dyabolo
et angelis eius. **Adhuc** subiūgit
de p̄ccatoribus q̄ obstinata volūta-
te dure sc̄nt dicens. **U**s quo pec-
catores dñe. et q̄ diu cōcedet eis li-
centia malignā bil. vsq̄ quo. **Repe-**
ticio ista dolore dicitur expecta-
tōnis oñdit q̄ semp̄ innocentib⁹

grauē est criminorum expecta-
tōne. **Iactantia** p̄ccatores gloriabuntur.

Iero Non em̄ sufficit eis pecca-
re. s̄ etia⁹ iactāt se peccat
se alliciētes alios ad peccandum
Vñ subdit. **Offabunē** et extra
fabunē p̄ iactantiā. et loquentur
iniquitatē. et iniqua opa sua. **Ve-**
rum ne illud loq̄ solummō sermo-
nem eē putares. addidit. loquen-
tur om̄s q̄ opant̄ iniusticiā. sc̄nti-
nucō declarat dicens. **P**opulū tuū
viz fideles tuos. **Humiliauerunt**
opprimēdo. et hereditatē tuā. viz
predicū p̄p̄t xp̄ianū. **repererunt.**

Cassi. quē ideo dixit repererunt.
q̄ inumeris da dibus
eos sup̄ bi p̄secutores atterere tēp-
tauerūt. **Quā** et aduenā in se
cerūt: et pupillos occiderunt.

Aug. Manifesta sunt illa sin-
gula: nec opus ē in his
immo. **HUGO** post tāta ma-
rari. **HUGO** la nō timēt in-
cidere in p̄ccatū blasphemie. **Vñ** s̄
dit. **Et** dixerunt. **Quia** hec oīa ma-
la facerent. nō videbit dñs. mala
q̄ fecim⁹. **Ne** intelliget de iacob.

Mico et xp̄ianorū q̄i dicat. de
us nō curat de illis q̄ si-
unt in hoc mūdo vt sup̄ dictum est
in titulo hu- **Iero** **His** hoc di-
ius p̄s. **Iero** centib⁹ vite
te q̄d m̄deat sp̄s sanct⁹. **Intelli-**
gite insipientes in p̄plo: et stulti ali-

quando **Cassi.** Insipientes il-
los appellat q̄
in ecclā cōstituti: sc̄li isti⁹ felicitate
mordent. **In** p̄plo at̄ idē subiūgit.
q̄ p̄uas itelligētias suas dicitur

populorum publice denunciant: et docere videntur quod ipsi pessima intentione didicerunt. Stultos autem illos dicit qui vere religionis expertes idem nesci. apta contradictione blasphemant: dicentes nec videre deum quod homines faciunt nec intelligere qui diligunt. dicit aliqui sapienter aduertite peccatum domini vel pietatem. Quod talia putatis dominum negligere que suis preceptis cognoscit inhibere. **Q**ui plantauit aurem non audivit: aut qui finxit oculum non videat.

Nico Quasi dicat. hoc est absurdum quod homines corruptibiles cognoscunt ista inferiora a deo ignoret. quod quicquid perfectionis est in istis inferioribus totum preexistit eminentius in prima causa. propter quod philosophus de anima arguens contra empedoclem ducit eum ad inveniendum quod deus ignoraret aliqua que inferiores cognoscunt. scilicet. quia ille dicebat simile a simili cognoscit. ista autem inferiora dicebat esse composita ex amicitia et lite: sed in superioribus his non habet locum. nec per consequens cognitio sitis.

Hugo Qui corripit gentes in peccatis per minoribus peccatis non arguet in iudicio per maioribus. primo arguet et puniet. **Q**ui docet hominem sciam. Nunquid erit inscius. Absit. Hoc est non potest. quod probat per locum a minori dicens. **W**ominus scit cogitationes hominum ergo multo fortius opera eorum.

Cast. Et bene dictum est. dominus non nocere non potest. qui prius cogitationi

bus occupant. Et de illis cogitationibus dicit dominus. **Q**uam vane sunt. proficiunt non habentes fructum.

Jerom. vultis scire quam cogitationes hominum vane. **P**ater et mater nutriunt filium. et permittunt sibi de illo felicitatem. **M**ittunt ipsum ad studia et erudiunt. **V**enit versus ad adolescentiam disponunt ut etiam militet. **C**um omnia cogitauerint per annos xxx. vna febricula venit et tollit omnes eorum cogitationes. **V**na sola cogitatio felix est. scilicet cogitatio de domino.

Collect. Postquam dixit quod a matris mundi caducis cogitationibus illudunt: consequenter ostendit quod fidelis populus doctrine celestis veritate firmatus dicens.

Rico. **S**tatus homo quem tu erudieris domine. **I**psam illustrando in mente. **Jerom.** Felix plane quod mente.

Jerom. **D**e magistro vult. unde subdit. **L**et de lege tua docueris eum. **V**iz de lege euangelica a de scripturis. **Hugo.** **M**ititris tuis. **Hugo.** **G**es ei. **V**iz per tempus la diebus malis hoc est ut leuius portet et sustineat tribulationes que ei inferuntur.

Cal. **A** persecutoribus. quibus facta uet humana felicitas. **Q**ui dies non durabunt nisi ad illud. donec fodiat peccatori fouea. **I**ur dices ei sepulture venerit quam ad tempus peccatores florentes non amplius superbiunt: nec ulterius de prosperitate gaudebunt. sed tunc recipient quod hic corrigere noluerunt cum eorum corpus et anima ponentur in gehenna. **Jerom.**

Vidētis igit̄ qm̄ sc̄ia ⁊ exercitacō
et opa in scripturis sc̄is mitigent
nobis dies malos. Ecce florēt pec
catores donec fodiat̄ eis fouea.

Quid de me inq̄s erit q̄ laboro in
ter p̄dōres. R̄ndē tibi qd̄ se q̄tur

HUGO Quia nō repellēt
in futuro d̄ns plebē
suā xp̄ianā suis p̄ceptis obedien
tem. q̄uis eā in p̄nti corrigat ⁊ fla
gellēt. Et hereditatē suā. ⁊ ipsam
plebē sanguine eius acq̄si tā. non
derelinquet. q̄z promisit ei dicens

Mat. ultimo. Ecce vobiscū sum oī
bus dieb⁹ vsq̄ ad cōsummācōez
seculi. hoc

HUGO Quoad
est. usq̄ iustici

a. s. d̄na. cōnūtat̄ in iudiciuz. ⁊
ponat̄ in exccūcōe in extremo iu
dicio i quo oia reducent̄ in debitū
ordīnē iusticie. ⁊ reddēt̄ vnicuiq̄
iuxta opa sua.

Glo. Et q̄ supple
sentūt iuxta
illam. Et d̄t̄. Om̄s recti corde.

AUG⁹ Qui sunt recti corde. s. q̄
hoc volūt qd̄ d̄ vult.

Parcīt d̄ p̄dōrib⁹. Tu vis vt iaz
p̄dat p̄dōres. dist̄orti cor̄dis es et
prave volūtatis qm̄ aliud vis. Ali
ud vult d̄. paciēs ē p̄dōrib⁹. tu
nō vis tolerāe p̄dōres. ouerte cor
tuum ⁊ dirige ad d̄m: q̄ ⁊ deus in
firmis cōpal⁹

HUGO Conse
sus est. quē

phetavidens malos opprimē to
nos: in p̄sona ipsoꝝ bonoꝝ excla
mat ad d̄m: et petit auxiliū d̄c̄s

Quis confurget in̄. in auxilium
Labuerunt malignātes. ⁊ vt vincā
eos: aut si non possim eos vincere

Quis stabit. p̄seuerant̄ me cum
adūsus opantes iniquitatez. ⁊ vt n̄
vincat ab iniquitate eorum

AUG⁹ Perfuadēt multi mul
ta mala. Serpens bya
bolus non desinit susurrare vt faci
as iniquitatē: p̄stre pūt ⁊ dicūt ma
li hoīes. Quare sic viuīs. tu sol⁹ es
xp̄ianus. q̄re non facis vt alij faci
unt. Quis ḡ occurret p̄ncipi inq̄
tatis byabolo ⁊ angelis eius ⁊ ho
minibus seductus ab eo.

HUGO Quasi dicat. Nullus
p̄fēt d̄m Probatō

Nisi q̄ d̄ns adiuuēt me. ⁊ n̄ in
affuisset d̄i auxiliū sp̄āle. paulo
min⁹. ⁊ fere habitasset in infer
no aīa mea. ⁊ in illam foueā vici
orum protinus incidissem.

Cal. In qua certū est p̄dōres
posse demergi: q̄ fere con
sensissem v̄anis p̄suasiōib⁹ inq̄
rum. nisi d̄ns fuisset liberator.

HUGO Deinde oñdit q̄ d̄ns
iuuat illos q̄ se debi
les ⁊ idigēt̄s ofitent̄ dicēs

Si pro q̄ dicebā. confitendo. mot⁹
est pes meus. h̄c affectus cordis
mei ad p̄tm̄. Pes anime ē amor
et affectus q̄ mouetur qm̄ d̄l̄c̄to
reteri amico christo nouus ama
tur. s. mundus. Et quia confessus
sum epeccatum ⁊ infirmitatē meaz
Inīa tua domine adiuuabat me.

Cassi. Tantū em̄ valet in p̄n
cipijs acceleāta ofitio
vt aī indulgētia subueniat q̄ pe
na p̄cellat. sicut petrus ambulās
sup̄ aquas maris. Ideo cito meru
it a christo adiuuari quia infir

mitate suam obzui
ptin⁹ exdamauit. **Collect.**

Sentes itaq; populus fidel' miam
dei sibi in temptationu et aduersi
tatu piculis adesse. dulcedine cōso
lacois dñi exponit dices. **Scdm**
multitudinē dolorū meorū. **Qs** pa
cior. In corde meo. **De** tēptationibz
et p̄ssuris vite p̄ntis. **Qs** solacoines
tue. **Qs** intelligo ex scripturis sc̄is
Letificauerunt animam meam. **¶**

Jer. **¶** Na hoc ipsum ap̄ls loq;
tur. qm̄ scdm labores et
miserias q̄s i isto seculo patimur
habem⁹ mercedē apud deū in celis
Magnitudo tribulationū; magni
tudo p̄miorū ē: q̄t patimur vulneā
tot meremur a coronas. q̄nto ma
gis egi p̄miaz. toties me cōsolatus
es: **Vnā** fudi lacrimā: vnā merui
cōsolacoem: decē fudi lacrimas. de
cem merui cōsolacoēs. q̄ntuz; q̄s fu
it pondus p̄mē. tantus fuit cōso
lationum nu⁹. **¶**

Cassi. Ipse sunt
merus. **¶** consolati
ones tue: que letificauerūt aias. q̄
uis corpora videantur afflicta.

Hugo. Sed mali q̄ me perse
quunt hui⁹ cōsolaco
nis nō sunt p̄cipēs. q̄ **¶** unq̄b⁹.
p̄ nō labhēt tibi sedes inq̄tatis. **¶**

Aug⁹ **¶** nemo iniqu⁹ sedet te
cū. **Cui⁹** rōem reddit di
cens. **Q̄** fingis. **¶** i formas. facis v̄l
plasmās. **¶** labore i p̄cepto. **¶** de do
lore v̄l de labore facis nobis p̄ce
p̄tūt ipse dolor p̄ceptū nob̄ sit

Cassi. Preceptum enim ip̄si
us cōtinet. **¶** Beati qui lu
gent: quoniam ip̄si cōsolabunt⁹.

Hugo **¶** Iniqui vero h̄m dī p̄
cepto non obedūt s̄
p̄cia⁹ cōtradiūt. q̄ flores a gaude
re volūt. Ergo teatū nō sedebunt. te
cum non re⁹. **¶** **Jer.** Nemo do: mi
gnabuut. **¶** **Jer.** ens coronat.
nemo refecto ventre p̄t̄ digne de
ieunijs disputare. **¶** Oia p̄cepta do
mini labore h̄nt. sine labore nō pos
sum⁹ possidere regna celoz. q̄ vult
sequi regna celoz. diebz ac noctib⁹
oret. vigilet. ieiunet. iaceat in cia
tro. in alicio a canē. nō in plura
n̄ in seico. q̄ p̄mā delicias n̄ amat

Hugo **¶** Cū igit̄ viuis labora
in paucis annis. q̄
inde requies erit tibi sempiterna.
Ecce q̄ntum p̄ciū. **¶** Dam⁹ quodam
mō vnā siliquā. v̄ folliculū ḡni vel
leguminis ad accipiēdos thesau
ros sempitnos. siliquam laboris
ad incredibilem requiem. **¶** Sequitur

Qapta **¶** **Jeroni** **¶** Vide versu
bant. **¶** **Jeroni** **¶** uz dissonā
ciaz. **¶** Que em̄ est cōsequētia in hoc.
qui fingis labore i p̄cepto. **¶** **¶** **¶**
tabāt in aiam iusti. **¶** **¶** **¶** **¶**
quidē auris
carne a nō intelligit. **¶** **¶** **¶** **¶**
qui fingis labore i p̄cepto p̄te
trea inq̄t laboramus in p̄cepto
dñi diebus ac noctib⁹. **¶** **¶** **¶** **¶**
vigilam⁹
oramus ieiunamus. qm̄ multos
habem⁹ aduersarios q̄ captabāt

Hugo **¶** v̄ frequent̄ tā in ver
bis cōtūmeliosis q̄
p̄rauis exēptis tēptabāt deceptio
nē cape in aiam iusti vt eū ad pec
catum trahant. **¶** **¶** **¶** **¶**
Let sanguinem in
nocentem condem⁹. **¶** **¶** **¶** **¶**
Solēt imi
gnabant. **¶** **¶** **¶** **¶**
q̄ dicere

Ille qui occisus est non occideretur nisi fornicator esset: aut aliquid peccatum habuisset. Ruina illum non occupasset nisi fuisset peccator: quod dominus in hoc seculo sumus. omnia in conspectu patimur. Justus a peccator equo licet moriantur. similis exitus amborum: sed diversa premia: alius ducitur ad iherosolimam. a alius ad regna celorum. Sufficit tibi o inerte conscientia tua. gratia tua. et si condempnatus fueris ab hominibus. sit sanguis tuus innocens. clamabit ad dominum.

Cal. Dixerit scilicet ad dominum saluatoris etiam potest referri: qui vere innocens atque immaculatus pro nostra redemptione sententiam iniuste condemnationis accepit. Ut autem ostenderet persecutiones hominum in his valere consequentibus dicitur. **Et** factus est michi in refugium in tribulationibus. Et deus meus in adiutorium spei mee.

Aug. Quod dominus hic sumus. in spe fumus nondum in re. sed ne in spe deficiamus adest promissio nos erigens. a temperans ipsa mala que patimur. sic scriptum est. Ipsi delis deus qui non sinit vos temptari super quod potestis ferre: sed faciet ut temptacione etiam exitum ut possitis sustinere. Sic mittit in fornacem tribulacionis. ut coquantur vas non ut frangat. Et quid fiet de iniquis.

Hugo **Et** reddet illis iniquitatem ipsorum. et penam pro iniquitate. Et in malicia. **Idem** pro malicia **Cal.** Et nota quod **Cal.** hoc nomen malicia. omnium criminum capax esse

dicitur. Nam sicut caritas multiplicat virtutes continet: ita malicia criminum diversa complectitur. [disperdet illos dominus deus noster.] et a suo regno efficiet alienos cum eis dicit. **Ita** maledicti in ignem eternum: ubi incommensurabilem penam sustinet dampnati. Respiciamus hunc psalmum qui de corde resplendet. quem admodum illi murmurationi consensum est. qui maxime laborat humana fragilitas. Nullus iudicat perituris. nullus felices estimet qui sub eternitate dampnandi sunt: amemus potius afflictiones que faciunt perpetuo felices. Certe deus de malicia iniquorum erudit nos. castigat a purgat. Tolerandi a diligendi sunt iniqui qui rum insecutiones nobis conferunt lucrum eterne vite. Si enim amaraziam medici potionem non respiciamus ut mereamur temporales suscipere sospitatem. quos sane mentis non ferret patienter temporales corporis molestias pro quas eterna gaudia acquiruntur. maxime cum in ipsis molestiis ac miseris amplius auxilietur nobis dextera creatoris.

Cal. Oremus ergo dominum nostrum qui adiutor est in tribulationibus. ut qui in presentis vite malis multipliciter fatigamur: benigne nos consolari dignetur. quatinus hac vita salubriter purgati. a in futuro ab iniquorum penis misericorditer erepti. in regno celesti percipiamus gratiam eterne beatitudinis efficiamur consortes. Per dominum nostrum ihesum christum qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Psal. cxiij.

Quoniam exultate
Titulus. Laus cantici ipsi dauid.

Rico. Apo. ad Hebre. iij. et iij. ca. poit magnā pte huius psalmi. s. ab illo loco. Hodie si uocet. rē. vsq; ad finem: dicens qd hoc fuit dictū a dauid. Unde sequitur qd est auctor istius psalmi. Et dicit apud ibidem qd psalmus iste nō loquitur de ingressu terre pmissionis qd iam ante annos multos trāserat tpe Josue: ut hebrei de eodē psal. exponūt. s. loquitur de ingressu terre uiuentū apiende p xpm tpe gratie: quī p suā bñdictāz passionem amouit impedimentū qd fit p peccatum originale. Unde sensus predicti tituli ta

Cassi. Laus sigt hie est. uicis deuotionē. canticū hilaritatē mētis. qd in ope psalmodie utriusq; debz esse sociatū: qm officium lingue nostre uiuēdo gaudio compleat. hec laus canticū cantat ipsi dauid. et dōmīo salua. **Rico.** qd uenit redimē gētorū. **Rico.** nus humanū per mortē suā. Hoc puidens ppheta. populū maxime hebraicū fm intētiōnē apli ad xpi laudē iducit: dicens.

Glo. Quoniam longe estis a deo p prauitatez uite: de quibz ppheta ysa. ait. Populus hic labijs me honorat: cor at̄ eoz longe est a me.

Rico. Venite nō corpis passibus: s. affectu mentis p

fidem et deuotionem.

Aug. Exultem. nō in seculo cuius leticia mala ē: sed in dō. **Cassi.** De quo vā pmino.

Cassi. sūptinoe gaudetur vbi exultatio edificationē reperit nō utiq; ruinā. Sequit. Lūbilem. Iam leticia cordis inenarrabili

Rico. Iubilus emz dī cordis gaudiū ita intēfuz qd nō p̄t interi⁹ cōtineri qn appareat i signo exterioril. dō salutari nostro.

Cas. ad laudē Jesu xpi veri dei qd p nob moriēdo salutem cōcessit: patiēdo exemplūz tribuit: resurgēdo salutaria munera dōna.

Rico. De quo Mat. an gelus dixit. Vocabis nomen eius Jesum. Ipse enim saluū faciet populū suū a peccatis eoz. p̄ occupem⁹. et p̄ueniamus. faciē eius in confessione.

Iero. hoc est. pri⁹ qd nob aūsa facie in iudicio irascatur confiteamur peccata.

Aug. Damnem⁹ qd fecimus: ut ille qd coronet nō qd damnet iueniat. Et hoc ad laudē canticū p̄tinet. qd cū p̄tā nostra cognoscim⁹: dei gloriā cōmendā. Let in psalmis. et in laudib⁹ deuotis iubilem⁹ ei. dō grās agentes.

Rico. Et subiūgit causas illi⁹ confessiōis a laudis: dicens. **Q**uoniam de⁹ magn⁹ dñs. I cui⁹ magnitudinis nō est finis. Let rex magnus sup omnes deos. I. qd tam sup sādōs angelos a pphetas dei amicos: qd in scriptura dicūtur dñi participatōe: qd sup deos gētiū.

Cassio Christus est deus magnus omnipotens: qui reuera rex dicitur: qui creat omnia: et regit vniuersa. Post magnitudinem domini predictam venit ad eum mirabile infinitaque clementiam cum subiungit.

Iero Quoniam non repellit dominus plebem suam: quare propter crucem redemit. Quare in manu: et in potestate: sunt omnes fines terre.

Cal Istud ad gentes vniuersas pertinet quod pro domino fidei deuotione subiecte sunt. Quare altitudines montium: et predicationes sunt. **Iero** apostolice Lipsius sunt: quare ipse inspirat eas. Itaque laudandus est dominus: eo quod possidet vniuersa. Unde subditur.

Rico Quoniam ipse mare et ipse fecit illud: Iosephus gregas aquas in vno locum: Quare sicca: et parte terre arida: manducius formauerunt. Per hoc enim quod congregauit aquas in vno locum qui dicitur oceanus: apparuit pars terre aquas disce opta ut habet Genesim: et hoc ad Ieremiam: Allegorice **Aug** Mare mundus autem: cuius fluit: scire non potest: nisi usque ad litus: ubi ipse deus terminum posuit. et temptatio seculi mensura habet: quare dominus noster non permittit nos temptari ultra id quod possumus ferre. Esto autem tu arida terra sitiens gratia dei. Non enim permittit fluitans maris opere quos seruat.

Cassiodoro Demde hortatur populum dei ad pnie sospitatem: dicens. **Q**uemite adorem: cuius fidei deuotione a corpore flexione: Quare perdamus.

Rico humiliter adorando: Quare ploremus: Quare peracta nostra ostendit: Ante deum qui fecit nos: ad imaginem et similitudinem suam: Quare ipse est dominus deus noster: Quare dans se nobis per suam incarnationem.

Hugo Quare nos plus pasce eius: Quare ipse nos suo quotidie corpore pascat a sanguine. Quare oues manus eius.

Cal Oues signant cordis simplicitate quam habet: Quare stat populum qui pastoris suo pro mansueta pietate consentit. Deum alloquitur dominus saluator: in deos ne parentum suorum obstinationibus imitatis a rege domini redabantur alieni. Vnde dicit.

Rico Hodie: et in tempore gentis: quod vocat dies Iuxta illud ad Romanos: xij. Non precessit: dies autem appropinquat. Vbi per noctem intelligitur vetus testamentum: per diem nouum. **H**ic vocem eius audieritis: si per quia audistis. Nolite obdurare corda vestra: legem euangelicam repellendo. **O**bduratio enim cordis humani malo non puenit propter ex parte dei: sed ex parte liberi arbitrii hominis a deo se auerteris. Et idcirco deus ostendit retrahit gratiam suam cor molliificantem: et sic in infidelitate a malo obdurat. **C**onsequenter ad propositum adducit exemplum de illis qui terribilibus exploratorum reuelles fuerunt domino a Moyse: a voluerit reuerti in egiptum: ut habet Numeri: xij. **E**t hoc est quod dicitur. **S**icut in ieritatio ne: et nolite obdurare corda vestra sic fecerunt parentes vestri in deserto in ieritatioe. **I**tem die: et in die temptationis in deserto: fide. Vocatur

autem istud peccatum iritatio & p
uocatio ad irā dñi. q̄ viderant tot
mirabilia eius in egipto: & in trāsi
tu maris rubri q̄ nullo modo debe
bant dubitare de impletōe pmissi
onis diuine. s. q̄ absq̄ difficultate
introduceret eos in terraz pmissio
nis. **Ubi** .s. in deserto [tēptauerūt
me p̄ies vii.] multociens: sic dicit̄
Nume. xiiij. Jam tēptauerūt me p
decē vices. **Lp**auerūt & viderunt
opa mea & mirabilia q̄ feci coram
eis. Et qm̄ non crediderūt. idē qua
draginta ānis fuit p̄lus isrl̄ impe
dit̄ ab ingressu t̄re pmissiois in qui
b⁹ oēs mortui fuerāt in deserto q̄ vide
rant mirabilia dei: & increduli fue
rant: vt habet̄ **Nume. xiiij.** Et hoc
est qd̄ subdit̄. **Q**uadragesima ani
nis offensus fui gn̄atiōi illi. **Retar**
dans eos ab impletōe pmissi. **Let**
dixi. semp̄ hi errant corde.]

Hugo & ex certa malicia et
volūtate cordis incre
duli p̄durāt. **Semp** errasse iudica
bit̄: q̄ in fine errans iuuetur.

Rico **Et** isti non cognoue
runt vias meas. **U** pre
cepta mea in quib⁹ debebāt ambu
lare: qd̄ nō fecerūt malicia eorum
ip̄sos excecante [quib⁹ iurau.] &
irreuocabilit̄ diffiniui. **Ira** mea
& in affectu vel in rigore vindicte
mee. **Hi** intrabūt. **U** nō introibūt in
requiē meā. **U** in terraz pmissiois
in q̄ dedit de⁹ filiis isrl̄ quietē. Et q̄
illa fuit figura quietis btōz in pa
tria: sic **Ap̄. 2.** dicit̄ ad **Corin̄. 1.**
Omnia in figura cōfigebāt illis. **Idē**
p̄ hoc intēdit̄ dauid̄ inducere popu

lum maxime hebraicū: ne p̄ rebelli
onez ad xpm̄ phileant̄ ab ingressu
terre viuentū: vbi est requies btōz

Cassi. In quā obstinati nō in
trabāt. qm̄ et̄na mors
illos suscipiet: q̄ nō meruerūt ad
satisfactōis ei⁹ munera puenire.

Collect. Notandū q̄ iste p̄s.
exposit⁹ est s̄m tūssa
tōez quā tenet eccl̄a galkicana. q̄ tū
cantat̄ in p̄ncipio matutinatū in ec
clesia nostra s̄dm translationem
quā tenet ecclesia romana.

Hugo Et q̄ ipse est iuitato
rius iudeoz vt p̄di
cū est. idē non cantat̄ in eph̄ia do
mini in p̄ncipio matutinal̄ officij
eo q̄ ipsa die tres magi p̄mittiue
gentiū uenerūt adorare dñm. **H** can
tatur sexto loco: vidēz in fine secu
di nocturni: ad signūz q̄ in dei in
fine sexte etatis saluabantur con
uersi ad chri

Cassi. Audite in
num̄ dei sacrile
ga mēte durati: vt si b̄nficia dei nō
recolitis: saltez debita supplicia for
midetis. Quid est aliud in requiēz
non introire: nisi p̄petua tormēta su
scipe. **Merito** ad requiē itrare nō
p̄nt̄ q̄ **Iesu** xpm̄ ianuā tranquilli
tatis offendunt. **Non** ergo vos im
plicet̄ q̄sum⁹ error alien⁹ p̄m̄ v̄io
ruz: s̄ desideria meliori obitōne mu
tate. **Si** aq̄s in siccitate petitis: ad fō
tem dñi uenite. si manna desidera
tis: cor̄ p̄ dñm saluatoris accipite.
Illa dederūt p̄ribus v̄stris penaz:
ista nobis tribuūt requiēz semp̄i
ter.

Iero Timeam⁹ & nos x̄p̄ia
nā. **Timeam⁹** & nos x̄p̄ia
nā. **Timeam⁹** & nos x̄p̄ia
nā.

licitatione intro eundi in requiem
eius existimetur aliquis ex nobis
desse. Item; nobis nunciatur est
quod admodum illis: ne simus increduli
pmissionis eius. Nemo dicat in
corde. **Aug⁹** Vex est quod promittit
suo. **Aug⁹** Tit. falsum est quod mi-
natur. Sicut enim verum est quod promittit:
sic verum est quod minatur. **Ca⁹** cer-
tus debes esse de requie: de felicitate:
de eternitate: de immortalitate si fe-
ceris precepta illius: quod certus debes esse
de interitu: de ardore ignis eterni: de
damnatione si contempseris precepta eius.

Collect. Igitur tantoque comina-
tionibus tormentorum
formidantes. ex hibernam nos sicut dei
ministros in opibus virtutum sanctos
et immaculatos: ut mereamur introi-
re per fidem caritate formatam in illam
beatorum requiem quam speramus accipere
per dominum nostrum: cui cum patre et spiritu
sancto est honor et gloria in seculum
seculorum. Amen.

Psalm. xcv.

Quante do-
Titulus. Psalmus
dauid quoniam domus edi-
ficabatur post captiuitatem.

Rico. Iudei istum locum sic intelli-
gunt ut psalmus iste sit
quodam diuina gratia ad id quod reedi-
ficatio templi hierusalem; a Salomo-
ne rege primo subditi: quod stetit
quadringentis decem annis.

Cal. Et deinde a caldeis usque ad
superficiem terre destructi. ac
post captiuitatem babilonicam; a zo-

robabel filio salathiel reparati: ut
habetur. **Idem** primo.

Rico. Sed hoc videtur; quod iste psalmus.
sit diuina laudatio de re-
edificatione illius templi materialis

Iero. impugnetur per hoc quod dicit in
principio huius psalmi. Can-
tate domino canticum nouum: quod non legi-
tur tunc factum: sed magis cantauerunt
canticum antiquum. ut habetur. **Idem** in

Iero. Videtur ergo quoniam secundum litteram
interficiens perit hoc sta-
re non potest. et mystice interpretandum est.

Rico. Domus eius ista et vniuersalis
ecclesia a principio predicato-
rum euangelice incepit per christum edificari ex
eius fidelibus: qui sunt lapides vivi
in edificio celestis hierusalem colloca-
di

Cal. Nec edificari desinit donec
usque ad finem seculi predesti-
natorum numerus impleatur. Superiore
enim psalmi primo comouit propheta
iudeos ut deposita duritia cordis ad
credulitatem domini christi uenerent; sed quod in
illis premeditata erat obstinata mali-
gnitas: conuenienter nunc ammonet ge-
tes ut canticum nouum debeant ei dicere
ouerit post captiuitatem peccati per
penitentiam ad ipsum. **Unde** dicit.

Quante domino Iesu christo. canti-
cum nouum. **Hugo** quod christus
nouum. **Hugo** dominus nouum
fecit super terram: natus de **Maria** virgi-
ne. **Unde** dicitur. **Novus** rex: noua lex: no-
uum gau- **Cassi.** Cantat domini
dium.

Cassi. nouum canticum
nouum: qui veteris legis depositio per
gratum baptismatis aut per penitentiam
felicitate innouat. **Licet** ueris: tamen
si egeris penitentiam: noua domus

christi diceris. Nota dom⁹ nouu⁹
canticu⁹ meretur i nouitate vite.

Aug⁹ Audi canticu⁹ nouum
Mandatū nouū do w
bis: vt diligatis inuicē. Vetus can
ticū cantat cupiditas carnis. nouū
cantat caritas dei. **Sequit^r**. **L** canta
te domino omnis terra.

Rico et omnes habitantes in
terra quib⁹ aduēt⁹ xpi
fuit causa leticie. **A**ntate dño
hoc iam tercio repetitur.

Cal. quia laus xpi totius ho
nor est trinitatis. **L**a tene

Rico grās agēdo de tanto
bñficio. **L**nomi ei⁹

qđ est saluato^r. **A**nnūciate de die i
diem. **L** et cōnuate huiusmodi gra
tiasū adionem laudādo **L** salutare
ei⁹. **L** et xpm dñm in veteri testamē
to pmissuz in nouo datū. **C**onseqn
ter vbi sit annūciandū ostēdit: dī

Annūciate inter gētes glo
riam eius. **L** et gloriaz sue resur redi
omī ascensionis: ac alia ad fidē pti
nentia. Et ne aliquos putares ex
cipit: addit. **L** in omnib⁹ populis mi
rabilia ei⁹. **L** et miraculosa xpi facta
q̄ annūciauerūt apli et alij discipu
li xpi: non solū verbo: s; etiam facto
facientes miracula in noie et virtu
te dei. **R**ec mirū.

Quomā magn⁹
dñs. **Q**uasi dicat. Non est mirū qđ
mirabilia fiant in virtute ei⁹. **L** et
laudabilis nimis. **L** qđ trāscendit li
mites cuiusamq; create virtutis.
ppter qđ dicit **Eccl. xliij.** Magnifi
cate eū q̄ntuz potestis. maior enim
est omni laude. **L** et terribilis super
omnes deos. **L** q̄ terribilis est demo

nibus qui p dñs colebant in ydol
a gentibus. **I**deo subdit. **Q**uomā
omnes dñi gentiū demonia: do
min⁹ autē celos fecit. **L** et non dñi gē
tium. Deinde inducit fideles ad ob
sequiū christi: ad qđ requirit inte
rior et exterior mūdicia. qđ ipse est
sāctus sanctorū: sicut dī **Daniel. ix.**

Vnde dicit. **C**onfessio. **Q**ua tol
luntur imundicie: et cōseruant mū
dicie interiores. **L** et pulchritudo. **L** et
mundicie exteriores apposite. **L** in cō
spectu eius. **L** et in cultu ipsius. **H**oc
ad trāz dī: ad excludendū imundi
cias q̄ fiebant in cultu gentiū: sic
in sacris priapi vbi viri et mulie
res incedebāt nudi. et fiebant ibi
alie vilitates q̄s nō facerent modo
meretrices. **S**imile in cultu veteris
legis vbi erant imūdicie corpora
les in effusione sāguinis animali
um imaculato^r: q̄ nō sunt in cultu
noue legis: vbi offert corpus et sā
guis xpi sub specie panis et vini.
L sanctimonia. **L** et applicatio ad di
uina. **L** et magnificētia in sāctificatio
ne eius. **L** et in cultu noue legis quī
sāctificatio dī: eo qđ sāctificat cult
res qđ non faciebat cult⁹ veteris
legis. **P**ropter qđ dicit **Apo⁹. ad
Heb. x.** **I**mpossibile ē sanguine tau
ro et hircu et auferri peccata. **E**t po
stea subdit. **S**āctificati sum⁹ p ob
lationē corporis **I**esu xpi. **I**n hac igitur
sāctificatōe et magnificētia q̄a
in eucharistia totus xpus continet
quo non potest aliquid maius co
gitari ratione sue diuinitatis. **I**deo
subditur. **A**fferte domino. **I**ovos
L patrie gentiū. **L** et familie gentiū.

ad fidem christi conuersatur. Laffer
te dño gloriā a honore. Secm cō
mentatorez pmo ethico: honor ē
reuerentia exhibita alicui in testi
moniu sue bonitatis: etiā siue fiat
in secreto: siue coraz paucis. S; tūc
est gloria qñ exhibet ei palaz a co
ram multis. Per hoc ergo induci
mur ad exhibenduz xpō dño Iesu
reuerentiā in publico a in secreto.

Castio Gloria est dñi cui se
uersatōe tractauerit. Glorificatur
eniz dñs in talibz qñ fidelū conuer
satione fuerit laudatus. Honor ē
est autē dñi qñ in domis suis ei gra
tias referim. Et si quid boni susce
pim: ab ipso pfitemur esse colla
tum. Sequit. Laffer te dño gloriā
nomi eius. Sicut sup dixit trina
repetitōe Cantate dñorita hic te
cio ponit Afferre. vt sacramēta sã
cte trinitatis i dogmate xpiano iel
se semp agnosceres. Afferūt itaqz
gloriā nomi eius qui deuotiōis stu
dio cōmutant in melius: a consub
stantialēz sibi trinitatē atqz oīpote
tem p oia cōsistent in psonis: non
nature diuersitate discretā. Seqt.

Rico Tollite hostias lib ē
laudibz diuinis extolli
te corpus et sanguinē xpī sub spe
ciebus panis a vini: q dicitur ho
stie in plurali. qz licet sint vnuz sa
cramentuz pfe dñi: tñ sunt due ose
crations distincte quaruz vna al
teram nō expectat. La itroite i atria
ei. v i loca cultu xpī debita. Et qz
tñ in oibus est vnica ecclesia. Ideo
subdit. Ladorate dñm in atrio sã

cto ei. v in fide ecclesie catholice.

Castio Tūc reuera dñs ado
ratur a quolibet fide
li penitēte: qñ in co: de cōtrito ai ho
stijs lacrimaz miser cordia dñi po
stulatur: p quas supplicatio cōfite
tis mereatur ad aures creatoris p
ueni. **Rico** Commoueat a
re. **Rico** facie ei vniuersa
terra. v omnes habitatores terre
cōmoueat coraz xpō motu timo
ris a reuerentie. Cui causa subdit
cum dicitur. Ldicite in gētibz qz
dñs Iesus xpūs [regnauit] v re
gnū a dñationē sup omnē terram
vel creaturā accepit i sua resurrexi
one a ascensione: sm q dī Math.
vlf. Data est mihi oīs ptās i celo
et in terra. Et Marc. vlf. dñs qui
dem Iesus post q locut⁹ est eis: as
sumptus est i celū a sedet ad dex
teram dei. Et qz christ⁹ meruit exal
tationem regni sui p passionē suā
in cruce: sm q dī ad Phil. ij. Pro
pter qd exaltauit illuz ic. Ideo ali
quis transato: hic addit. La lig.
a crucis. Et sm hoc dī in pno eccle
siastico. Impleta sunt q cecinit ba
uid fidelis carnie dicēdo natōibz.
regnauit a ligno deus. **Q**temz
correxit orbēz terre. ab errore ydo
latrie: que a tempe predicationis
christi cepit cessare sm qz predictū
fuit Zach. xij. In illa die pdā om
nia nomina ydolorum de terra. Lq
non cōmouebitur. a veritate fidei
christiane que stabit vsq ad finē
mundi qntūcunqz tribulatōibus
impellat. Lindicabit **Cal** v fide
ppos in equitate. **Cal** les q

iudicandi sunt sub tranquillitate misericordie: die diuine: quando eis promissa restituat. **Vnde** **U**tenf celi. et apostoli et apostolica viri. **La** exultet terra videlicet populus terrenus: qui se a peccatis propriis intelligit absolutum. **com** moueatur mare et plenitudo eius. **M**are hic pro populis ponit qui in hoc mundo diuersis tempestatibus agitantur. **I**sti mouentur ad gaudium quando conuersi dei dona susceperunt. **P**er hoc quod dicitur plenitudo eius intelligitur vniuersitas gentium quam in melius optat conuertari. **gaudebunt campi.**

Cal. Campos dicit viros sanatos non superbia tumidos non asperos iracundia: sed mansuetos et lenitate planos. **et omnia que in eis sunt. id est inter eos.**

Iero utpote sunt virgines que diuersis virtutum firmitatibus pollent. **V**ne exultabunt omnia ligna siluarum. **I**nfructuose si post conuersionem non erunt sicut ligna siluarum. **Cal.** et multe gentium.

Cal. et ex omnibus que ante conuersionem erant sicut ligna siluarum infructuose: sed post conuersionem sunt ad culturam fructiferam perducte.

Hugo La facie domini. **ven**turi ad iudicium. **I**pe enim faciem habet: quia homo est. **V**nde primo dicitur quia venit. **vi**detur primo in carne: et faciem ostendit in iudicio. **quonia**m venit. **et** cito veniet iudicare terras. **et** viuos et mortuos. **ut** bonis premia: malis vero supplicia eterna restituat. **Cum**

autem uenerit non impediet executionem iudicij eius. **Q**uia iudicabit orbem terre. **et** totum mundum in equitate. **sine** personarum acceptioe. **et** populos. **nam** bonos quam malos in veritate sua. **ut** peccatores subdat penis: iustos propriis remuneret et premis: sicut ipse prius promisit.

Collect. **P**ensemus carissimum tanti iudicis aduentum: et quantum in illo die terror erit cum vniuersis cogetur de propriis actibus reddere rationem: accepturus in merito. **put** vixit in seculo: siue bonum siue malum. **Deu** quantum in illo die terror erit cum quis reatu suo exigente iratum videbit iudicis aspectum: nec remedium esse a tormentis. **Qua**ntus pudor erubescere in conspectu omnium angelorum et hominum: ubi cuncta conscientie nostre nunc abscondita tunc vniuersis erunt manifesta. **Deu** dies ire: tribulationis et angustie: dies calamitatis et miserie. **dies** vtiq; amaritudinis: cuius horrorem nullus profecto valet ad plenum explicare. **I**llum tota intentione cogitemus: vitam corrigamus: despiciamus mundum et concupiscentiam eius: toleremus patienter aduersa: faciem domini in confessione preueniamus. **E**xhibeamus nos in vigiliis: ieiuniis: elemosinis: ac operibus bonis plus solito deuotiones. **S**tudeamus sumo opere placare nostrum iudicem dum adhuc nobis superest tempus penitentiae: quatinus cum ipse nos dignabitur ab hac vita vocare ipsum placatum ac benignum saluatorem in suo die.

stricto examine inueniamus in de
xtera eius cum electis collocandi
ipso prestante cui est honor et glo
ria in secula seculorum. Amen.

Psalmus .xcvi.

Dominus re
gnauit exul

ter terra: letentur insu
le multe. Titulus. Psalmus dauid
quando terra restituta est ei.

Nicolaus. Dicunt docto
res aliqui qd
psalmus iste est gratiarum actio ipsius
dauid: qui de bellatis philisteis qui
regnum eius inuaserat: et alijs ge
tibus in circuitu qui regnum suum
molestabant: terra sua fuit ei resti
tuta in pace et quiete. Et huic dictio
non videtur concordare littera psalmi
cum dicto. Nubes et caligo in circuitu
eius: et postea subdit. Ignis autem ipsum
precedit. quod in bellis ipsius dauid con
tra aduersarios non legitur ap
paruisse talia signa. Sed sciendum
quod duplex est aduentus domini. scilicet in mun
dum qui preterijt. et ad iudicium qui ven
turus est. Psalmus autem iste loquitur
ad litteram de aduentu domini ad iudicium.
Vnde apostolus ad Hebraeos allegat scri
pturam huius psalmi. dicens ad litteram de
christo: dicens. Et cum introducit primo
genitum suum in orbem terre et predicat
ab introducendum ad iudicium. Tunc
cum apparebit in potentate constitutus

tanquam primogenitus. In primo autem ap
paruit humiliter et abiectus. Abdidit
quod apostolus ibidem. Et aduentus eius omnes
angeli eius. In quo non est diuersi
tas sensus. Nam apostoli allegantes
scripturam veteris testamenti non
semper acceperunt eam de verbo ad ver
bum: sed sufficit aliquando accipere sensum.
Dicendum est ergo quod sicut procedens
psalmus fecit mentionem de primo adue
ntu christi in mundum. Sic iste psalmus loquitur
de secundo aduentu eius ad iudicium.
Hugo. Unde sensus tituli ta
lis est. Psalmus iste at
tribuitur dauid et ipsi christo: ut sepe di
ctum est. Et agit de hoc quod factum est
cum terra eius restaurata est et cum cor
pus eius resurrexit.

Castro. quod quod mortuus est con
muni lege: restaura
tum est in glorie munere singulari.

Rico. Unde propheta primo descri
bit christi generale dominum
quod accepit in sua resurrectione et ascen
sione super omnia creata. propter quod dicit
Mat. vii. data est mihi omnis potestas
in celo et in terra. Et hoc est quod dicit.

Dominus regnavit. et dominus no
ster Jesus christus qui solus cog
scitur impare. Exultet terra. et ha
bitatores terre. quod post resurrectionem
et ascensionem suam prebuit alijs
ingressum ad gloriam. letentur insule
multe. quod fides catholica predicata
est per apostolos et alios christi discipulos
habitantibus in insulis maris occi
dentalibus: ut patet de anglia et hibernia et
pluribus alijs: ut in insulis maris
mediterranei: videlicet sicilia: cipro:
et alijs multis. Et quod ad generale domini

um sequat iudiciu extremu a quo non pot appellari. Ite post dnu christi cōsequēter describit ei iudiciū generale: ad quod veniet in magna potestate. Vnde sequitur.

Nubes a caligo et obscuritas aeris in circuitu ei. **C**hristus ascēdens in celū habuit nubes in obsequiū: sicut dicitur Act. 1. **V**idētibz illis eleuatus est: et nubes suscepit eū ab oculis eorum. Et subditur.

Dic Iesus qui assumptus est a vobis in celū: sic veniet. scilicet ad iudiciū. Et hoc innuit q obsequi o nubes vte tur: sicut dicitur Luc. 21. **T**ūc videbunt filiū hoīs venientē in nube cum potestate magna et maiestate. **I**te subditur. **I**usticia et iudiciū correctio sedis ei. et correctio orbis procedens a potestate ei iudiciaria que per sedē designatur: eo q sententia iudicis sedendo datur: erit iusticia et iudiciū: v. recta et irreuocabi.

Iero. **N**unc videtur iniustus et prauum dei esse iudiciū: eo q iniqui homines ditantur et pauperes sancti tribulantur. **Q**uādo aut ipse dñs venerit ad iudicandum vt reddat vnicuiq sicut opā sua: eo tempe quasi corriget sedes ei. **I**gnis aut ipsū pcedet.

Rico. **I**gnis cōflagrationis qui pcedet iudiciū: et inflammabit in circuitu inimicos ei. quia data sententia iudicis reprobi in illo igne iudicantur: et sicut in ferno retruduntur. **F**luerunt fulgura ei: et orbis terre. q ante iudiciū sicut multe fulgurationes et implosiones ignee terribiles et tempestu

ose. sicut in alio ps. dicit. Et circuitu ei tempestas valida. vidit et commota est terra. et habitantes in terra: qui tūc videntes talia commouebunt commotione timoris. **M**ontes sicut cera fluxerunt a facie domini. et a facie domini omnis terra. **L**oquitur enim de futuro admodum preteriti propter certitudinem prophētie. quia tunc erūt terremoto magno per loca: vt dicitur **M**atth. 24. **E**x quibus ruent montes. **A**nnūciauerunt. id est annūciabunt. **C**eli iusticiam eius. quia per signa in celo apparentia manifestabitur iudicis aduentus propinquus. **E**t viderunt omnes populi gloriam eius. quia omnes tam electi q reprobi videbūt christum hominem venientem in potestate et gloria: que visio erit terribilis reprobis et delectabilis electis. **I**te subditur. **C**onfundantur. id est confundentur. **O**mnes qui adorant sculptilia: et qui gloriantur in simulachris suis. id est omnes ydolatre: qui tunc maxime confundentur: quoniam creaturis attribuant cultū soli dō debitum. nō solum ab hominibus: sed etiam ab angelis. **I**te subditur. **A**dorate eum omnes angeli eius. **A**nnūciatores regni illius. **E**t sicut hoc iudiciū erit terribile reprobis vt dictum est: ita erit gaudiosum et delectabile electis. **V**nde dicit. **A**udiuit per verbum christi et apostolorum qui prenūciauerūt iudiciū futurum. **E**t letata est syon. **E**cclēsia quia hoc est matris

exultationis: sicut dicitur in fine
dicti euangelij Erunt signa. ubi di-
citur. His autem fieri incipientibus
respicite et leuate et exultate: ca-
pita et corda vestra: appropinquat
enim redemptio vestra. **Et** exul-
tauerunt filie iude et fideles anime
[propter iudicia tua domine]. Dicit enim
iudicia in plurali. quia non solum
iudicium datum pro gloria electorum
dicendo: venite benedicti patris mei:
erit eis causa leticie: sed etiam iudi-
cium datum pro damnatione repro-
borum: sicut dicitur in psal. lviij.
**Letabitur iustus cum viderit vindi-
ctam.** quia tunc omnia perfecte cri-
sto subiicient. **Deo** subdit. **Vo-**
niam tu dominus altissimus supe-
omnem terram. et super omnes ho-
mines qui in terra nascuntur. **Im-**
mis exaltatus es super omnes deos.
et angelos sanctos qui dicuntur dei
participatione. De quibus dicit
Daniel. ij. **Exceptis dominis:** quorum
cum hominibus non est conuersa-
tio. **Ultimo** autem in conclusionem
psalmista hortatur omnes ad iusti-
ciam: et retrahit ab iniusticia: di-
cens. **Qui** diligitis dominum. quia
solus est bonus. **Lodite** malum. **Cul-**
pe quod opponitur bonitati diuine
Causa subdit. **Custodit** dominus
animas sanctorum suorum. a pecca-
tis mortalibus qui in temptatio-
nibus recurrunt ad eius auxilium:
sicut dicitur ad **Corinthios. v.** **Fide-**
lis deus qui non patietur vos tem-
ptari supra id quod potestis facere: sed
faciet cum temptatione auxilium
ut possitis sustinere. **De** manu pec-

cautoris liberabit eos dominus. **Et**
potestate diaboli qui est obstina-
tus in peccato: a semper homines
trahere nititur ad peccatum. **Et** quod li-
beratio fit per gratiam diuinam. **Idem**
subditur. **Uxor** orta est iustus
et diuine gratie. **Et** rectis corde. **Quia**
ad superna habent cor erectum. **Le-**
ticia. quia lux gratie est quedam
arra glorie. propter quod repetitur
idem cum dicitur. **Et** ammi in
sibi in domino. que est leticia deu-
tionis. **Et** confitemini memorie san-
ctificationis eius. **Gratias** agentes
de dono gratie nos sanctificantis.
Vnde ad **Roma in.** Omnes enim
peccauerunt et egent gratia dei in
sanctificatione gratis per gratiam ipsius pro
redemptione que est in christo Iesu do-
mino nostro. **Collecta.** **Licet** hic
sacro psalmus
communiter a doctoribus de primo
domini aduentu allegorice exponitur
quod expositio satis patet in glo. tunc quod te-
retur eiusdem psalmi. sonat maxime sicut
christi aduentum. **Idem** circo exponit glose
de secundo christi aduentu pretermissa: hanc
de secundo christi aduentu leale: posui expo-
sitionem. **Quod** metuenda est illa iudicii
dies: in qua disceptatio celeritavni-
uersorum discutientur actus vsque ad vltimum
etiam ociosum. **Intonat** enim nobis sacra-
scriptura ut sub omni celeritate puniamus
in nobis peccata ne de veniens ad iu-
diciu ea inueniat punienda. **De** enim
punit aut homo. quod nihil remanebit
impunitum. nihil quippe est quod ita
vitam nostram valeat euertere quod pec-
catorum correctio: distulsi **Aug** i ser
mulare se quod differre. **Aug** moe

de afflictione filiorum israel. **C**on
sideret igitur vnusquisq; conscien
tiam suam. a si se videt in cogitati
one: in sermone: in opere semp qd
bonum est diligere et opere exerce
re: ministrum dei se esse cognoscat
a gaudeat. **Q**ui vero se ipsum inter
rogans se videt: q̄ mala sunt nō
solum cogitare: s; etia; dicere a fa
cere: adiutorem dyaboli se esse itel
ligat simul et doleat. **E**t dū adhuc
anima peccatrix a tenebrosa i cor
pore suo tenetur inclusa: cui; dei ad
iutorio a potestate dyaboli se con
tineat auertere: ne forte illum malis
opibus insistentē repentina mors
rapuerit: cum dyabolo cui; volūta
tes exercuit eterno igne mereatur
tradi cruciandus. **E**t idē dū; tēpus
est in nostra potestate vnusquisq;
priusq; de hac luce discubat: cui; dei
adiutorio a seruitute dyaboli se lib
trahat: vasq; demonis fuisse se do
leat. **Collect.** Atq; dei māda
tis obediēdo: sic
vitam suam corrigat et emendet
quatinus in illa die tremendi iu
dicii vltionē eterne mortis euadat
atq; p̄ sanctos angelos ad gaudia
celi puenire mereatur p̄stāte gra
tia et misericordia dñi nostri Iesu
christi: cui est honor a gloria in se
cula seculorū. **Amen.**

Psalm⁹ .xcviij.

Quante do
cantici nouū: quia
mī. Titul⁹. Ps. 68
Callio. Hui⁹ tituli verba re
feruntur ad dominum
saluatorem. de cuius primo aduen
tu videl; incarnationis gloria: a se
cundo aduentu ad iudicium psal
iste dicturus est. **I**n p̄mo eius ad
uentu cōmonemur vt misericordēz
dominum querere debemus in al
tero vt venturum iudicem formide
mus. **E**t enim iste psalmus terci
us eorū qui de vtroq; aduētū agūt
Per totum psalmū p̄pheta loquit̄
In prima enim parte fideles com
monet christianos: vt noue rege
nerationis sacramenta fumentis
nouum canticum de domi incarnatione
cōcelebrent: dicens.

Mico. **Q**uante domino.
Iesu christo. **C**an
ticum nouum. **I**tanq; auctori noui
testamenti: in cuius ortu angeli cā
tauerunt nouum canticū: dicentes
Luc. ij. Gloria in altissimis deo. et
in terra pax hominibus bonēvolū
tatis. **C**ausam hui⁹ laudationis
subdit: dicens. **L**q; mirabilia fecit.

Callio. qū cecis lumen: dau
dis gressum: mortuis
vitam donauit. a huiusmodi fecit
que cōtra vsuz nature hūane facta
euangeliorum textus narrat. **S**ed
ista fecerūt etiā scī ei⁹ a p̄phete.

Jeronim⁹ Quis ergo fecit
nouum vt mere
atur cāticū nouū. **V**ultis scire qd
nouū fecerūt de⁹. **Q**uasi hō mortu⁹

est ut homines viverent: filius dei creatus
cibus est ut nos leuaret
ad celum. **Vnde** subdit.

Ric. [saluauit] videlicet genus huma-
num quod perierat [sibi] hoc est ad
honorem dei patris [dextera eius a
brachium sanctorum eius] ac si dicat.
Christus qui est dextera dei patris. quod per
ipsum tanquam per dexteram a brachium
eius fortia operatur: saluauit sibi et
deo patri genus humanum: sicut **Matth.**
xxviii dicit. **Venit** filius hominis salua-
re quod perierat. **Quia** fecit dominus
et deus pater [salutare suum] et filium
suum pro salute mundi humanarum
et sic visibilem factum.

Rico. [in conspectu gentium re-
uelauit iniquitatem suam]
et fidei catholicam iustificante: quod per
predicationem apostolorum et aliorum discipu-
lorum christi publicata est in gentibus per
orbem terrarum discipulis. **R.** **Et** cordatus
est misericordie sue et veritatis sue
et promissionis sue de mittendo filium
suum factum domum israel et patribus.
Nam **Gen.** **xxii**. promissus est **Abra-
he**. **Benedicent** in semine tuo omnes
gentes. **Que** promissio misericordie
et veraciter impleta est in christo nato
de progenie **Abrahe** per **Jacob**: qui alio
modo dicitur est israel: ut habet **Gen.**
xxxii. **Et** effectus huius promissionis est
extensus ad omnes gentes. **Idem** subdi-
tur. [videntur omnes termini terre]
et cognouerunt per fidem et miracula
coram ipsis facta [salutem dei nostri]
et dominum nostrum **Jesum** christum per quem
est salus: sicut quod dicit **Act.** **iiij**. **Et** non
est in aliquo alio salus. **Ubi**
late deo omnis terra. quod de omnibus

terre partibus aliqui sunt vocati. [canta-
te] et laudate deum in cordibus vestris
interius. [et exultate] recitando omnes
psalmos a prophetis ad laudem dei factos
[et psallite bene operando]. **Et** quod
iste psalmus tempore veteris testamenti
factus cantabatur a leuitis. non solum vo-
cibus humanis: sed etiam musicis in-
strumentis. **Deo** subdit. [psallite
deum in cythara: et cythara a voce
psalmi: in tubis ductilibus] et cum mar-
tello factis. [a voce tube corneae].
quod aliqui veterant instrumentis de
cornibus animalium factis: maxime
in festo tubarum: quod celebrabatur
in principio septimi mensis. **Hoc** ad
litteram faciebatur iudeis: ut habet **Leui-
t.** **xv**. **Sed** nos qui nouimus canticum gratie
offerimus: spiritualiter hanc litteram intelli-
gere debemus. **Hugo** **P** **S**allite
mus. **Hugo** dominus in cytha-
ra] et operamini amore domini opera peni-
tentie mortificatione vite carnalis que
per cytharam intelliguntur. **Vnde** **Job**
xxx. **Versa** est in ludum cythara mea
Et etiam [psallite] et operamini in cy-
thara] et in compassione proximi: ope-
ra misericordie faciendo. [voce psal-
mi] ut hilaritas sit in opere.

Augustinus. [psallite] letitia [in
tubis ductilibus].
Tube ductiles dicuntur: quia cum
martello tundendo produciunt. **Tri-**
bulatio est tuncio: a profectus pro-
ductio est. **Psallite** ergo [in tubis
ductilibus] id est laudate deum in
tribulationibus et aduersis. **Ex-**
emplum habemus de **Job**: qui repetere per-
cussus tantis damnis tuncione tanta
tribulationis factus tuba ducti

lis sonat: dicens. Dominus debet: dñs abstulit: sicut dño placuit ita factū est. sit nomen dñi bñdīdū. Sequit̄. **L**a voce tube coene. **C**ornu excedit carnē: vt carnē sup̄ adō sit firmū. a capax vocis tube coene trāscēbat carnales mot⁹: vīcat libidines: a q̄rat iuxta cōsiliū aposto li ea q̄ sursum sunt: nō q̄ sup̄ terraz.

Rico dñm̄ oñdit vbi sit psal lendū vel iubilandum dīcēs. **L**ubilate i cōspēctū regis. videlz̄ Jesu xp̄i: qui est rex regū et dñs dñiantū. **Apoc. xix.** **L** moueāt mare. **L** mundus p̄dicatōe aploz̄ ab p̄miam. **L** a plenitudo ei⁹. **L** habitantes in insul maris quoz̄ū mul ti ouerū sunt ab fidē: vt dīcū est in psal. **xc.** **L** orbis terraz̄ū a vniuersi q̄ habitant in eo. quia de omnib⁹ simib⁹ tēz̄ aliq̄ sunt ouerū ab fidē.

Hugo **L**umia. **L** v̄ s̄cti v̄ r̄i pleni aquis gr̄arū. **L** plaudēt. **L** gaudebūt. **L** manu. **L** in exercitio benoz̄ opm. **L** simul. hoc est in v̄nitate fidei a dīcōnis. **L** montes. **L** id est maiores.

Cassio **L** exultabūt a cōspēctū dñi. **L** dñs veniente ad iudiciū gaudebunt. qm̄ in futuro iudicio p̄missionis ipsius dona recipiēt. **Hugo** **L** qm̄ venit iudicare terraz̄. **L** v̄ peccatores frenos. venit vt discernat a sepet paleas a frumētō. **L** **L** dicabit orbē terraz̄ in iusticia. **L** malos puniēdo. **L** a p̄plos in equitate. **L** redēdo singul̄ fm̄ merita sua.

Aug⁹ **E**cce nondū venit frēs tēpus iudicij. **J**udex in

celo est. tu in terra. **I**lle differet ad uentū. tu noti destrueret cōsiliū meli oris vite. **A**duēt⁹ eius dur⁹ erit duris: a temign⁹ erit p̄ijs. **V**ide etg o modo tu q̄d sis. **S**i durus es: licet tibi mitescere. si mitis es: iam gaude ventū. **Collect.** **I**n pt̄ate tua ē quō expectes. **I**n dicez̄: hoc tñ nūq̄ cadat a tua memoria. **S** fm̄ opa tua bona aut mala recipies crudelez̄ vel temignū iudicē tuum dñm̄ nostrū Jesum xp̄m cui est honor et gloria in secula seculorum. **A**men.)

Psalm⁹. xcviij.

Dominus rex **Rico** **T**itulus. **p̄s. dauid**

Cassio **P**er dauid p̄sonā loquetis aduertimus a xp̄m manu fortem desiderabilez̄ q̄ senti.

Rico **D**e cui⁹ regē dauid. **u**is p̄pha mistice loquit̄ in hoc psalmo qd̄ ip̄e erit. **st⁹** accepit in sua resurrectione de q̄ dicit **Matth. xlvi.** **D**ata est mihi oīs pt̄as in celo a in terra. **C**ui⁹ regnū p̄ncipes iudeoz̄ irati de fama nominis eius conati sunt destrueret.

Hugo **I**ntētio p̄phete est iuitate vniuersos populos ab laudē a honorem christi: vt eum tanq̄m deum ac regem adorarent a confitentur.

Nicolaus **D**auis em̄ i spiritu preuidens per regnū suū figurati regnū christi: **i**ntroductit ipsum regnan

tem: dicens.

Ominus .i. Jesus xpus. Resurgens a mortuis: a ad dexteram patris exaltatus. Irascantur populi. Irascantur populi iudeorum de regno eius. Et ponit hic optatus p iudicatio. Qui sedes super cherubim. et super ordines angelorum non solum in quantum deus: sed etiam in quantum homo. Moueat terra. et habitantes in ea ad credendum atque fruendum tibi. qui merito terra nuncupantur quod terrena vitia occupant. **O**minus in syon magnus.

Cal. Syon speculatio interpretatur quod est ecclesia militans vel triumphans. et excelsus super omnes populos. **Iero.** quod ascendens ad celos excelsus est pre omnibus factus. Vnde nos ad usque nostros per singulos dies speculat.

Hugo. Deum inducit populos ad christi laudem: dicens.

Confiteantur confessione laudis. nomen tuo magno. Quoniam iudei irascabantur christo: tunc erat nomen eius paruum. quod fama nominis eius solus erat in iudea. Post eius ascensionem predicatus est nomen eius et fama eius gentibus. et factus est magnus et dilatatum.

Aug. Jam ergo populi confiteantur nomen tuo magno quod ante paruo nomen tuo irascabantur. Quare confiteantur.

Cal. Nomen terribile. quod ipse venturus est iudicare vivos et mortuos.

Rico. La semel est. et sume bonum formaliter et effectiue. quod omnis sanctificatio fit in eius nomine. Vel terribile est malis: et semel bonis.

Aug. quod ipse venturus est a iudicaturus ut alios potest ad sinistram: et alios ad dexteram. La honor regis iudicium diligit. ut vnicuique reddant merita sua quemadmodum: quisque gessit in corpore: siue bonum siue malum.

Iero. Delet ergo homo prius se diiudicare et discernere: et per proprium iudicium condemnare mala sua. et sic honoret deum regem eternum.

Hugo. quoniam sicut dicit apostolus ad corinthios. Si nos metipsums diiudicaremus: non utique diiudicemur. **Rico.** Deum mutas remur.

Rico. modum loquendi de tertia persona in secunda. quod fit frequenter in sacra scriptura: et maxime metrico composita. Qualis est liber psalmo.

Hugo. Ostendit nobis viam ad regnum dicens. **CV** pasti directores. et vias rectas per quas ad te dirigamur. Has directores subiungit dicens. Iudicium et iusticiam in iacob. et in populo fidelium qui in baptismo supplantat vitia. Iudicium autem fecit in populo quoniam donauit ei discernere inter bonum et malum. Iusticiam vero quoniam sequitur bonum et recedit a malo.

Aug. Primo debes habere iudicium: ut videlicet iudices: et discernas quod sit malum: et quod sit bonum. Etiam iusticiam habere debes ut recedes a malo et facias bonum. Et quod hoc a nobis non habemus. ideo subdit. Tu fecisti. Deus enim operatur in nobis et velle et perficere.

Rico. Et ideo exaltate. et laudate. et extollite. Dominum deum vestrum. In quo habetis quod beniuistis. et adorare scabellum pedum eius. et hu

manitatem christi que in quantum est
vinita diuinitati. latra et cultu qui
soli deo debet: est adoranda.

Jeroni Ideo enim corpus dicitur
dicitur scabellum quia in eo ma-
iestas diuinitatis tanquam super scabel-
lum stetit. et hoc est adorandum.

Hugo Quis scire est in se: et
etiam alios sanctificans
Consequenter ostendit per fictiones no-
minum antiquorum patrum qui sunt di-
gni seruitio domini: dicens.

Rico Moyses et Aaron in
sacerdotibus eius. et ser-
uierunt ei officio sacerdotali. Ad lit-
teram enim Aaron fuit sacerdos Mo-
yses vero licet sacerdos non fuerit:
tamen officio sacerdotali usus est in co-
secratione Aaron et filiorum eius: ut per
Exo. xxviii. La Samuel inter eos qui
inuocant nomen eius. Preerat enim
aureo prophetarum deum colentium: ut ha-
beatur et sic. rix. Per Moysen qui inter-
pretatur extrahens ab aquis signum reli-
giosi qui debent abstrahi a deliciis
mundanis. Per Aaron qui montanum
interpretatur: platonem statim intelligit.
Per Samuelem qui fuit minister in
domo domini: intelliguntur sacerdotes et
clerici. Omnes isti laudare debent no-
men domini per ceteris christi-
anum. **R**uocabatur dominum humiliter et deuote.

Hugo Let ipse exaudiebat
eos: et in columna nubis
loquebatur ad eos. Sic legitur Exo. xxxiii.
de Moysen. Et hoc ad litteram. Allegori-
ce autem: loquebatur in columna nubis ad
eos. in figura: quia quasi nubes est ob-
scura. Nobis autem aliter locutus est
sic ait apertus ad Heb. et Multifarie

multisque modis olim de loquens pa-
tribus in prophetis. Nouissime autem
diebus istis locutus est nobis in filio
suo. Causam quare sic exaudiebant
subiungit dicens. **O**stodiebant
testimonia eius. et lege et cerimo-
nias eius: que testimonia erant noui
testamenti. La preceptum de calogi. Laqueus
dedit illis. La de cetero mandatis. Idcirco

Glo Domine deus noster tu
exaudiebas eos. In iu-
stis petitionibus. La deus tu propitius fuisti
eis. La indulgendo eis peccata ne nocerent
in futuro.

Rico La vltimas om-
nes aduentiones
eorum et puniens defectum eorum qui non pro-
cedebant ex instinctu suo: sed magis
ex eorum arbitrio. sic per de Moysen et
Aaron. Rume. xx. vbi dicitur ad aquas con-
trahendos. Dixitque dominus ad Moysen
et Aaron. Quia non credidistis in me
sanctificare me coram filiis israel.
non introducetis hos populos in terram
quam dedi patribus eorum. quia in pena hu-
ius fuerunt morte preuenti.

Cal Cognoscamus itaque antiquas
et iterum aduentiones eorum vindi-
catas: ne humana illis elatio surrep-
te potuisset. Nam quous aliqui fide-
les sint magna deuotione venera-
di: oportet tamen in eis pro tempo-
re vindicari: ne cor eorum ad super-
biam videatur posse deduci: sicut
dicit apostolus. Et ne magnitudo
reuelationum extollat me: datus est
mihi stimulus carnis mee angelus
sathane: qui me colophizet et cetera.

Augustinus Illi enim
deus iras

citur quem peccantez nō flagellat
Nam cui vere p̄pitius est: donat nō
solū peccata ne noceāt ab futuz se
culū: s; etiā castigat ne semp pecca
re delectent. Ergo fratres quūq; in
xp̄o p̄ficiū? ne nos putem? sine fla
gello ab ip̄m futuros ire. qz et si iā
hoies quīd in nobis re p̄hendāt nō
inueniant: re p̄hendit ille adhuc q̄
oia nouit. quia p̄pitius est nobis.

Rico Et idē **Exaltate** v
laudib? extollite dñm
deū vestz in monte s̄cto eius.

Hugo v̄ in s̄cta ecclesia q̄ ē
fundata in mōtib?
s̄ctis v̄ in doctrina ap̄loz. Lqm̄ s̄
ctus dñs deus noster: qui nos san
ctificat: regit: ac defendit.

Cassi. Consideremus carissimi
duob? lumib? splendere pulchris
incredulos terret vt ad supplicatio
nem deuotissimā p̄ducant: fidelib?
dñz xp̄m adorare p̄cipit. qz a ipse
nouit exaudire quos diligit. Bea
ta gēs que talem hz dñm. Vitale
quippe desiderūz est cognoscere et
amare creatore. Fidelis autē serui
est diligere dñm: multo fortius re
demptorez suū. Quē si cara mente a
ex desiderio nō appetis: nullatenus
hūc diligē arbitreris. Diligamus
igit vt amemus: q̄ram? vt iuemia
mur: pulsem? vt ad dñm accedere
valeam?. Ipse sit nostz gaudiūz
nostz desiderūz: qm̄ ipsū cognosci
mus eterna nobis bñficia posse p̄
stare: qui est benedict? in secula se
culorum. Amen.

Psalm? .xcix.

Ubilate deo omīs

Titul?. Psalm? in confessione.

Cassi. duplex est confessio vna
tes: culpabiles ac reos nos esse p̄fi
temur: a misericordiā dñi cōceden
dam nobis p̄ijs fletib? exoram?.

Altera est grāz adio: quā dño p
suis bñficijs nos deuotis mentib?
offerim?. Reuera totus hic psal.
ad vtrasq; p̄tinet confessiones. Pro
pheta igit sollicit? de p̄lo fideli ne
se putaret s̄b anxietate tristitie cri
sto domino seruiturū: primo a iu
bilatione incipit: **Hugo**

Iubilate deo. cū inenarrabi
li corbis gaudio: ip̄m laudan
do p̄ bonis q̄ nob: a p̄ regno eterno
qd nob pauit. Loīs terra. v̄ habi
tatores oīs terre. qz oib? patū est
regnū: nisi p̄ suaz stulticiā se exdu
bāt. fuit dño i lencia. qz nō pla
cent domino suicia coacta.

Cassi. Licet em̄ suicia dñi diū
sis videant officijs expe
dire: vt sint ordines eccl̄astici mō a
steria fidelū: heremite: solitarij: la
ici deuoti. oia tñ ad ista tria verba
referunt: vt dño sub leticia suiaē.
nō in murmuratōe aut amaritudi
ne mētis: sic factū est in deserto qm̄
cōtra deū iudaic? p̄ls murmura
uit. s; ista leticia vtiq; caritas est:
q̄ sic ap̄ls dicit nō inflat: nō agit
p̄perā v̄ p̄uerse: nō est abiciosa rē.

que hanc virtutem egregiaz mira-
bili narracione describunt. qua pro-
pter illi sibi leticia domino seruiunt
qui eum super omnia diligunt et i-
uicem se fraterna caritate respiciunt
O libera seruitus **O** seruium su-
pra cunctas dominaciones eximium.
quibus talis leticia tribuitur que
in regnorum gloria non habetur.
Sed istam leticiam que in hoc mundo
percipitur vide quale premium sibi que

HUGO Introite in conspe-
ctu eius. **I**n cubi-
lum conscientie puenit ubi solus de-
us videt. sicut dicitur in regum. **xxvi.**
Dominus intuetur cor. **E**t addit **L**
in exultatione. quia in conscientia
puta est exultatio vel de spe venie
vel de spe future glorie consequen-
de. **V**nde aplos dicit Gloria nostre
hec est. testimonium conscientie no-
stre. **C**onsequenter propheta redat
guilt perfidiam iudeorum qui deum
saluatorem non putando deum. man-
u in creatorem suum inijcere presumpse-
runt. **V**nde dicit **L**scitote et intelligite
Lquoniam **I**ste **D**ominus **I**es^{us} **C**ri-
stus quem de di filium nime credi-
distis. **I**psa est deus. **Q**ui se cit celum
et terram. **I**psa fecit nos. **A**d yma-
ginem et similitudinem suam.

MICO Sup genesim dabo no-
bis animam intellectu a-
lem in qua consistit ymago dei quan-
tum ad proprietates naturales. s. i.
memoria intelligentiam et voluntatem.
similitudo autem dei inest anime in bo-
nis gratuitis. que est quedam perfectio
ymagis. que gratia perficit naturam
Rota. bona gratuita sunt virtutes

ut pote innocentia humilitas mili-
dicia cordis etc. **S**icut deus dicitur
bonus et iustus. sic homo creatus
est bonus et iustus ad similitudi-
nem. **CAL** Et quare ne puta-
viz dei **CAL** ret humanam cre-
ationem patrum semini esse depu-
tandam. adiecit. **L** non ipsi nos. **I**
Paz quis natiuitati nostre miste-
rium prebeat corporalis operaco-
tamen ille in hunc mundum nos p-
batur abducere. qui cuncta facit ad
existentiam puenire. **D**einde venit
ad populum fidelem et quid sit. per
compaciones pulcherrimas ostendit.
dicens **L** nos autem populus eius. **I**nos
populi christiani qui eius impio
famulamur. **L** et oves pascue eius. **I**
oues sunt simplices et deuote pso-
ne. et ipse earum pastor. **V**erum et pas-
tua eius est diuinarum scripturarum
copiosa et dulcis epulatio. **I**psa enim
scripture sunt pascue quibus fide-
lis anima saginatur et ad futuram be-
atitudinis amenam producit. sic istis
tribus virtutibus complexus est. que ad
agere. quid credere. quid intellige-
re debeat christi-
HUGO **C**onsequenter autem
in perfectis christianis confessionem
inducit peccatorum dicens. **I**ntroi-
te portas eius in confessione. **L** et simili-
ter. **I**ntroi- te atria eius in ymnis confi-
temini illi. **Q**uasi dicat. bonum est con-
fiteri domino confessione laudis. si
precedere debet confessio peccatorum
quia non est speciosa laus in ore
peccatorum. **E**ccl. **xxv.**

CAL **P**ostquam dicitur huius peni-
tentia. baptismum facit. **ca**
L

ritas sancta. clemencie misericordie
des. ceteraque mandata per quam ad eius
possimus pervenire conspectum

Gr Cum porta nostra per lacrimas con-
fitemur. angustie porte
tas ingredimur. Sed cum post hec
ad eternam vitam pervenimus. por-
te nostre atria in confessionum laudum
intraamus. quod ibi angustia iam non
erit cum iam eterne sollemnitate leticia
assumpserit. Propter confessionis
nostre angustiam veritas dicit. In
trate per angustam portam. et cum spiritus se
recipit in altitudine gaudii eterne per-
sumeret dicebat. Ut auisisti in loco
spacioso per

Hugo Et per con-
des meos. Confessione
peritorum. Laudate nomen eius. et
christum. a quo vos christianam nominati
estis. Cum huiusmodi laudationis subiu-
git dicens. Quoniam suavis est dominus. In-
quod desiderant angelus videre. et respi-
cere sicut dicitur. et petri. Et ne sua
vitam hanc crederes temporalis a tran-
sitoria. Deo subdit. In me nomen mea eius
In quantum ad salvandos. qui immobili-
ter in eternitate perdurant. quos bene mi-
sericordia dei a peccato liberauerit. Et
ne quisquam de misericordia hac nimis confidat
addit a de iusticia dicens. Quia usque in
generatione a generatione veritas
eius. In translatione remanet habet. Quia
usque in seculum sanctitas eius.

Hugo qui peccatos iudicabit im-
plices permissa tantum bonis
quod malis. Vnde ibi in vitam eter-
nam. Illi vero in ignem eternum.

Calli Mirabilis hic psalmus nos
vtriusque confessiones edo-
cuit. ut et alacres domino iubilemus.

a peccatorum nostrorum vulnera sine in-
emissione plangamus. In hoc enim
mundo utique est necessarium. ut nec
in tristitia despectus dei finis. nec ite-
rum amemus eius prosperis et dicitur elat?
Nam sicut sanitas hominis humorum pa-
ce consistit. Ita perfectus est christianus
qui fuerit inter presentium eorum vicis-
situdinem immobilis et patus. Susci-
piamus ergo alacri mente que deus
sunt. Qualis enim sit ista deplora-
tio ex hoc datur intelligi. ut in ea
percipiatur dominus esse laudandus merito
quod inde venit non reatus non pena. sed
premia. non de formis servitus. sed
pulchrali. **Colle**. Quia propter
tertas. ab eius laude
nequaquam cessamus a quo creati sumus
et redempti. quatinus in leticia se-
piterna iubilum exultationis cum
gratiarum actione mereamur in
eternum continere cum omnibus sanctis
et electis suis. qui est benedictus in se-
cula seculorum Amen

Psalmus. C

Misericordiam
Titulus psal. 68
Hugo In prece
tibus psalmus se

pe dixerat letandum esse a cantandum a iu-
bilandum. Nunc vero in hoc psalmo dicitur
quod cantandum sit. et cum quibus sociis. in quo
etiam docemur bona appetere et mala
reनुे. que est peccata conversio vi-
te christiane. Et quia omnis perfectio est nobis
a christo. idcirco titulus habet. ipsi 68. unde
sensus est talis psal. iste attribui

tur ipsi dauid xpō cui oē bonū no
strū attri **Cast.** Et nihil de dō
buedū ē **Cast.** Etreno rege itelli
gas: s; oia de xpō rege celesti bida
cognosceas. dicit ergo cōgregacō
sāctorū: p̄mūfuz oīe crīsto ac q̄
fita idest populus christianus

Misericordiam] **Glosa**
In p̄nti vita q̄ peccatores ad
penitentiā expectas [a iudiciū] qd̄
erit in futuro seculo [cantabo] v̄ io
eūde annūciabo. a hoc tibi] v̄ ad
honorem **Ric.** Tēpus mie mō
tuum **Ric.** est: a tēpus iudi
diciū futuru est. Nisi enim de p̄mo
p̄miam peccet. non inueniret q̄s
per iudiciū cor rotaret Audi apo
stolū quo modo distinguit v̄t̄ q̄
tēp̄. de tpe misericordie sic Ignor
ras inquit o hō qm̄ benignitas dei
ad p̄miaz te adducit. An diuicias
benignitatis a pacē a lōgammita
tis ei? cōtem̄ p̄mis. De tēpe iudi
cij subdit. Tu aut̄ inquit scdm̄ du
ricia cordis tua cor ipenitens the
saurizas tibi irā i die ire a euclacō
nis iusti iudiciū dei: q̄ redet v̄m̄ ai
q̄ scdm̄ opa sua. Nos ergo fr̄es
qm̄ habemus tēp̄ mie: non no
bis blandiamur. Non dicam̄ sem
per. peccet deus Intellige q̄ ideo p̄
cit̄ vt̄ corrigaris. non vt̄ i malicia
p̄seueres Et prop̄ hec duo. s. vt̄ cō
se quī valeam miam a effugē iudi
ciū. sal **Cast.** Domno psal
lam] **Cast.** lit qui bonis fa
ctis suis eū placare cōtendit Ipsa
est enim suauissima virtus armo
nie: qm̄ v̄t̄ cognoscit opib̄ cōso
nare. Nam si hec due res discrepa

bili sibi varietate dissentiat neq̄q̄
p̄nt psalmodie tēpatay effice cā
tilenā. **Se** **HUGO** La intelligā
quitur **HUGO** i via imacu
lata. [quādo venies ad me] v̄ i ma
culatū me cūstodiā a sollicitē cōfi
derabo aduentum tuū. siue ad iu
diciū siue in morte mea **Vñ Lu.**
xiij. Et vos estote parati v̄ ab oī pecca
to mūdati. q̄ qua hora non puta
tis. fili? hominis veniet. Deinde ex
ponit qd̄ sit vita immaculata dices
Perambulabā] vita hui? mun
di trans **Rico.** Li innoctia cor
currēdo **Rico.** dis mei] sine fi
dione falsa exteriori. hoc est i puri
tate cōsciēcie Li in medio dom? mee
] cōsciē

collec. Ille i medio
cie mee **collec.** dom? cōsciē
tie sue deābulat. qui sollicitē oēs
cogitacōes cordis sui p̄serutatur. a
si quid in ea iueniat qd̄ oculos di
uine maiestatis offēdat. statim cor
rigit a emēdat **Et** cōtra quis q̄s p̄mi
tur mala cōsciā cui? cor circa terre
nas cōcupiscētiās dispsum ē. nō
ābulat i domo cōsciēcie sue. q̄ ibi
non inuenit nisi accusacōnē a inq̄e
tudinez p̄cōrū. s; foris vagat̄ que
rens pacem a quietē: in fabulis.
spectāculis. ac ceteris cōcupiscētijs
terrenis. Postea inoētū p̄ p̄tes
exponit **Rico** **R**on ppone
dicens **Rico** bā ante oculos
meos rem iniustā] s. ad cōcupiscē
dum aliq̄d iniustū cupiditate du
ct̄ exēplis raptorū [faciētes p̄ua
ricacōes]. s. diuine legis trāsgressi
ones] o diuini] s. eorū maliciay. q̄a
eius dē v̄tutis ē diligē bonū a obire

Lij.

maluz ei opposituz. **N**on ad huc sit
mihi cor prauum. Ipsi dicent. Et si
ex passione sui motus ad horam
ad aliquam maliciam: non tamen
in ea permansi per obstinationem. De
clinantem a me malignum. Ibi est
malo igne ignitum. s. igne ire. inui
die superbie. luxurie et huiusmodi
viciozum non cognoscebam. per
approbat. **I**tem etiam si erat mi
tionem. **I**tem hi proximus vel
amicus. siue epus. abbas vel in qua
li dignitate constitutus. quoniam si puer te
bant vias suas praeuolendo. sic
eam fugiebant ut patet eius memo
ria non facerem. Et quia iustus non
solum odit peccata operis: sed etiam oris. **I**tem
subiun. **R**etraxerunt secreta
git primo suo. s. in eius
absentia et sic dicitur relatum quod non po
test audire. huc persequeretur. vel re
prehendendo vel ei non credendo. quod si
deest auditor. deest et detractor.

Colle. Nihil ei tam in quietat
aiam. nihil est quod ita im
mobile et instabile faciat quod facile
totum credere et obsecratorum verba te
merario mentis assensu sequi. Hic
enim crebre dissensiones. hinc odia
multa nascuntur. quod a dilectissimos
amicos etiam lingua maligna fa
cit discordes. At contra magna quies
animi est magna morum grauitas
non tamen de quo quod finitum velle reci
pere vel. **I**tem et quod iustus non solum
audire. **N**ico spernit peccata operis
et oris: sed etiam apparatus peccatorum in
in alijs signis. **I**tem subdit. super
lo oculo. s. cum homine qui est superbus
corde et dicit oculo. quia dispositio

cordis maxime apparet in oculo. et
in facibili corde. qualis est auarus
qui non faciat pecunia. eccle. v. cum
homo viz hodie non edebat. Tales ei non
debet esse principes vel prelati omnia
les. **Vn. eccle. ix.** Viri iusti sint ti
bi conuue. Et in alio psal. dicit. In
nocentes et recti adhaerunt mihi. Se
quitur qualiter princeps aut prelatus
se debet habere ad bonos dices. **O**cu
li mei ad fideles terre. **Call.** Illos oculos
cordis quos auertebat a pessimis: nunc perfitet
se sociare. **I**tem Non iridit. oculi
cum sanctis. **I**tem mei ad diuites
terre. a impatores. aut episcopos. aut
presbiteros: sed ad fideles

Nico. Ut se deat mecum. in consilijs
iudicij et mensis. Et quod non
solum deat principem a prelatum habere fi
deles consiliarios. sed etiam bonos ac
religiosos ministros. **I**tem subdit. **L**
abulans in via immaculata. pro vie san
ditate et honestate. **L**hic mihi mini
strabat. **I**tem in domo mea seruiebat

Call. Et quis hoc non a laycis
videat exceptum. tamen specia
lit prelati probat impositum. ut tales mi
nistros habeant: qui diuini regulis
non impu. **Nico.** Consequenter adhuc
habere ad malos dices. **N**on ha
bit in medio domus mee. s. in me mi
nistros meos. **L** qui facit superbia. **L** alios
despicendo vel calcando. **L** qui loquitur iniquum
alios detrahendo prius colloquij. **L** si
dixerit. **L** non proficiet. **L** in spiritu oculo
cum meo. **L** ut **Call.** a alijs. **L** peri
talibus credere. **Call.** tate meliore
tur. **D**ugo. **E** contra de malo pri

cipe dicitur puerb. xxx. **P**nceps q̄
libenter audit v̄ba mēdaciū: mī
stros habet. **N**ico. It q̄ aliq̄ s̄b
impios.

Nico. iectōrū sunt
ita mali q̄ non solū sunt a p̄ncipi
bus tom̄s depellēdi: s̄ etiā vita pri
uandi vt iusticia seruet̄. et aliq̄ tre
ant̄. **I**eo subdiē. **I**n matutino
v̄ celerit̄ sine expectacōe ne subue
niet impedimentū. **I**nfliciebāz
materiali gladio q̄ntū ad p̄ncipes
tre. a spūali q̄ntū ad p̄latos. **L**om
nes p̄ctōres tre. **L**exigentibus cul
pis suis. **V**t disp̄derem de ciuitate
dm̄. **V**t de ciuitate bono ruz ne p̄ ma
los ificiant̄. **L**om̄s op̄ates im̄q̄ta
te. **E**x p̄dictis em̄ colligit̄ q̄ q̄libz
p̄nceps a p̄latus se habeat scdm̄
formaz. **H**abēt trahitā. v̄iz deuote
erga deuz: mūde a honeste ad seip
sū: et iuste ad p̄lm̄ sibi subiectū.

Col. hoc etiā sciendū. q̄ p̄ deā
xp̄o applicat p̄nt̄. put̄ satis
pt̄z in glosa. hunc tū vltimū versū
culum ex **Cassio.** De viro in
ponit.

Cassio. No. q̄ post
vitatos malos asserit demonum
suggestōnes se de corde suo expu
lisse dicens. **I**n matutino infliciebā
om̄s p̄ctōres

Glo. Ex cassio. **E**x
terre. **P**ōtū malos hōies vitauit
etiā vicia dedimā. q̄ i matutino
v̄ in initio suggestionis. q̄n̄ q̄i cre
puscula tēptationū incipiūt appa
rere. infliciebā orōe oēs p̄ctōres
tre. v̄ demōes q̄m̄sā carnē p̄uis
immissiōnibz deducūt ad reatum

Cal. v̄n̄ inflicunt̄ q̄n̄ nob̄ cō
punctio lacrimaz diuini

oris in fusione vt dīma miseracōe
cōferē. **N**e q̄ em̄ eā lacrimaz opū
ctiōne q̄n̄ v̄lu? efferre p̄ualet̄.
s̄ tunc ipendit̄ q̄n̄ ip̄s? largitate p̄
stat̄. **V**t disp̄derem de ciuitate dm̄
om̄s op̄antes im̄q̄tate. **C**iuitatez
dm̄ aiām piā p̄tes dixerūt eē de q̄
dyabolus disp̄ditur: q̄n̄ a sua intē
cōe remouet̄. **O** crudel̄ o tyrānice
volūtatis dyaboli im̄q̄tas. **N**ō suf
ficit ei q̄ hōies mori se cit. s̄ adhuc
ne p̄ p̄m̄az recuperati possint viuere
et saluari. vehementē insistit. **S**ed
tu dñe q̄ vides ipudicissimū hostē
p̄travali dā defensione. ne ille ad
votū suū puemiat. q̄ te nob̄ offen
sum v̄ iratū facere insaciabili calli
ditate festinat. **C**ognouim? q̄lis
iste fuerit sanctissim? vir. q̄ n̄ iam
et iudiciū dm̄ pura mēte cātavit.
quemadmodum malos absolute
vitauit. bōis at̄ fuerit gratissima
societate cōmūctus. cōcupiscētiās
cordis sui saluberrima de liba cōne
subiecerit. vt merito p̄fectionem
tenuisse videatur quam centenari
us numerus. cuius iste p̄s ē h̄gēe
phile **Col.** **P**restet nob̄ dīma
tur. **Col.** mia grām ac forti
tudinem interficiendi in nobis p̄
uos vicioz motus. et dñicis per
oia obedire mādatis: vt n̄ cū p̄ctō
ribus a ciuitate dm̄ i illo extremo
iudicio disp̄damur. s̄ mortificati
in nob̄ i c̄ns et p̄ctōz remissione
adepta cū sanctis elc̄is i tabernacu
la eterne felicitatis recipi merea
mur **P**er christum dominum no
strum: cui est honor a gloria in se
cula seculorum. **Amen**